Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 8 (9504). ● 1989 йил 11 январь ● чоршанба ● Баҳоси 3 тийин.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида

СИЗНИНГ ФИКРИНГИЗ ҚАНДАЙ?

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг идеология комиссияси халқ анъаналарини, революцион, жанговар ва меҳнат анъаналарини, байрамлар ва маросимлар ўтказишни янада такомиллаштириш, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда, СССР халқлари дўстлигини мустаҳкамлашда уларнинг ролини ошириш муаммоларини ўрганувчи ишчи группа тузди. Баҳор, наврўз, биринчи ҳосил байрамларини, ҳосил байрамини, «баҳодир паҳлавонлар», «аскиябозлар», «дорбозлар» кунларини, «улоқ-кўпкари» от спорти байрамларини, шунингдек катта тарбиявий аҳамиятга эга бўлган ва ҳозирча тарбиявий ишларда яхши фойдаланилмаётган бошқа урф-одатлар ва маросимларни нишонлашга қаратилган халқ анъаналарини тиклаш, уларнинг прогрессив йўналишини кучайтириш, маънавий вазифаларини чуқурлаштириш масалалари қўйилмоқда.

Байрамлар ва маросимларни социалистик мазмун билан янада бойитиш, уларнинг ғоявий ва маънавий асосларини кучайтириш, мавжуд сийқаси чиққан ва расмиятчилик элементларини бартараф этиш, халқнинг энг яхши анъаналарини тиклаш ҳақидаги таклифлар ва бошқа истаклар қуйидаги адресга юборилсин: 700163, Тошкент, Ўзбекистон проспекти, 43, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, анъаналар ва байрамлар муаммоларини ўрганиш группаси.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми тўғрисида
ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1989 йил 10 январь куни КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленуми бўлди.

Пленум қуйидаги масалаларни кўриб чиқди:

1. Совет Иттифоқи Коммунистик партиясидан СССР халқ депутатлигига номзодлар кўрсатиш тўғрисида.
2. КПСС Марказий Комитетининг «Партияга, совет халқига» Мурожаатномаси тўғрисида.
3. Совет Иттифоқи Коммунистик партиясидан СССР халқ депутатлари сайловини ўтказиш тўғрисида.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев ана шу масалалар юзасидан доклад қилди.

Пленумда КПСС Татаристон область комитетининг биринчи секретари Г. И. Усмонов, Украина Компартияси Киев область комитетининг биринчи секретари Г. И. Ревенко, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Г. В. Колбин, «Советский Союз» журналининг бош редактори, СССР ёзувчилар союзи правлениесининг секретари Н. М. Грибачев, СССР ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари В. В. Карпов нутқ сўзладилар.

Пленум Совет Иттифоқи Коммунистик партиясидан СССР халқ депутатлигига номзодлар кўрсатди. Улар рўйхатга олиш учун КПССдан СССР халқ депутатлари сайловини ўтказувчи сайлов комиссиясига белгиланган тартибда тақдим этилади.

Пленум КПСС Марказий Комитетининг «Партияга, совет халқига» Мурожаатномасини қабул қилди, мазкур Мурожаатнома матбуотда эълон қилинади.

Пленум «КПССдан СССР халқ депутатлари сайловини ўтказиш тўғрисида» қарор қабул қилди, ушбу қарор матбуотда эълон қилинмоқда.

Шу билан КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ўз ишини якунлади.

КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарори

1989 йил 10 январь

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясидан СССР халқ депутатлари сайловини ўтказиш тўғрисида

1. Совет Иттифоқи Коммунистик партиясидан СССР халқ депутатлари сайловини ўтказиш юзасидан КПСС Марказий Комитетининг Пленуми 1989 йил 15—16 март кунлари Москва шаҳрида чақирилсин.

2. СССР халқ депутатларини сайлаш пайтида овоз бериш КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидатлар, КПСС Марказий Ревизия комиссиясининг аъзолари, шунингдек КПСС Марказий органлари составига кирмаган иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларининг, ўлка ва область партия комитетларининг биринчи секретарлари, иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларининг иккинчи секретарлари, иттифоқдош республикалар Олий Советлари Президиумларининг Раислари ва Министрлар Советларининг Раислари, министрлар ҳамда марказий идоралар ва ташкилотларнинг раҳбарлари, ҳарбий округларнинг қўмондонлари иштирокида ўтказилсин.

3. КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюросига Марказий Комитет Пленумида овоз берувчиларнинг рўйхатини КПССдан СССР халқ депутатлари сайловини ўтказувчи сайлов комиссиясига қонунда белгиланган тартибда тақдим этиш топширилсин.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари
М. С. ГОРБАЧЕВнинг
КПСС Марказий Комитети Пленумида 1989 йил 10 январда қилган доклади

Ўртоқлар!

Бугун биз партиямиз тарихида ўхшаши бўлмаган Пленум ўтказаяпмиз. Пленумнинг кун тартиби мамлакатда кенг авж олиб кетган қайта қуриш жараёнларидан, совет жамиятини демократиялашдан, биз амалга оширишга яқиндан киришган сиёсий система ислоҳотидан бевосита келиб чиқади.

Сиёсий ислоҳотнинг биринчи босқичи давомида давлат ҳокимиятининг олий органларини қайта қуриш кўзда тутилади, шу босқичнинг мақсадларига мувофиқ мамлакатда СССР халқ депутатлари сайловига бағишланган сайлов кампанияси бошланиб кетди. Биз партиянинг сайловга аталган сиёсий платформасини таърифлаб беришимиз лозим. КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатномаси лойиҳаси сизларнинг муҳокамангизга тақдим этилган.

Янги сайлов Қонунига биноан Пленумимиз партиядан СССР халқ депутатлигига номзодлар кўрсатиши ва уларни рўйхатга олиш учун КПССдан СССР халқ депутатлари сайловини ўтказувчи сайлов комиссиясига тақдим этиши лозим. Буларнинг ҳаммаси жуда муҳим масалалар эканини кўриб турибсизлар. Бу масалалар мамлакатни идора қилувчи партия бўлмиш КПСС учунгина эмас, шу билан бирга жамият сиёсий системасининг ҳамма бўғинлари учун ҳам катта аҳамиятга эгадир.

I

Бу Пленумда ҳозирги сайлов кампаниясининг хусусиятларини батафсил далиллашга эҳтиёж йўқ, деб ўйлаймиз. Бундай далиллар қайта қуриш йўлларида мамлакат бошидан кечираётган совет давлати тарихидаги масъулиятли, бурилиш босқичидан бевосита келиб чиқади. Айни қайта қуриш жамиятдаги ҳозирги муҳитни — тобора кўпроқ демократиялаш, ошкоралик, меҳнаткашларнинг сиёсий активлигини кучайтириш муҳитини вужудга келтирди. Бу — биринчиси.

Иккинчиси, қайта қуришнинг ўзи ривожланишнинг янги палласига ўтди. Аввалги босқичларда қайта қуриш назарияси ва сиёсати таърифлаб берилган, жуда муҳим қарорлар қабул қилинган эди. Энди олдимизда қайта қуриш йўлини амалда рўёбга чиқариш вазифалари рўй-рост кўндаланг бўлиб қолди. Бу — ўтган йилдаги ишимизнинг хусусияти бўлиб, у ҳозирги 1989 йил учун янада кўпроқ даражада хос бўлади. Хуллас, қайта қуришнинг ҳозирги босқичи партияни ва Советларни, жамоат ташкилотлари ва меҳнат коллективларини, бутун жамиятимизни масъулиятнинг янги поғонасига олиб чиқмоқда, эндиликда бунёдкорлик фаолиятининг реал самаралари баҳо беришнинг асосий мезони бўлиб қолмоқда. Ҳозирги пайтнинг асосий ғояси мана шундан иборат, деса бўлади.

Айтилган бу гаплар, ўтган йилларда биз амалий ишлар билан шуғулланмадик, деган маънони асло билдирмайди, албатта. Худди шунингдек, келгусида бизнинг назарий ишланмаларга, энг мақбул сиёсий қарорларни, ишнинг янги форма ва методларини излашга бўлган қизиқишимиз сўниб боради, деган хулоса ҳам ўринсиздир. Йўқ, бундай эмас, албатта. Ҳозирги пайтнинг бениҳоя зарурлигини таъкидлашни — оғирлик марказини ишлаб чиқилган сиёсат ва қабул этилган қарорларни рўёбга чиқариш соҳасидаги амалий ишга қатъиян кўчириш лозимлигини айтиб ўтишни истайман, холос.

Ўртоқлар! Ҳозирги босқичда жамиятнинг сиёсий авангарди бўлмиш партиянинг роли ўсиб ва кучайиб бориши лозим, деган гапимизни қандайдир мавҳум даъват деб қабул этмаслик керак. Буни гапираётганимнинг сабаби шуки, кўпинча, у ёки бу назарий қоидани ҳамма ўйламай-нетмай такрорлайверади, аммо ундан сиёсат, конкрет турмуш учун қандай хулоса келиб чиқиши ҳақида унчалик ўйлаб кўрилмайди.

Қайта қуриш шароитида КПССнинг жамият сиёсий авангарди тарзидаги роли ҳақида озмунча сўз айтилмади. Бироқ амалда бунинг маъноси нималигини ҳамма ҳам охиригача англаб етгани йўқ. Шу сабабли биз давом этаётган жараёнларни идрок қилишда орқада қолаяпмиз. Биз қайта қуриш муаммоларининг тўғри ечимларини ҳамиша ҳам топаётганимиз йўқ. Натижада онгда кўпинча саросималик вужудга келиб, амалий ишларда нуқсонларга сабаб бўлмоқда.

Кескин революцион бурилишларда партиянинг жамиятни ташкил этувчи, бирлаштирувчи куч тарзидаги роли айниқса катта бўлиши маълум. Ўзининг уюшқоқлиги, жипслашганлиги билан, назарий тафаккури равшанлиги ва амалий ҳаракатлари аниқлиги билан кучли бўлган партиянинг роли эса айниқса буюкдир.

Биз ҳозирги сайлов кампанияси каби катта сиёсий воқеа арафасида турган бир пайтда бу ҳақда гапириш ўринлидир. Чунки гап депутатлар корпусини янги принциплар асосида тузиш ҳақида бормоқда. Қайта қуриш вазифаларини амалда рўёбга чиқаришнинг ҳамма энг муҳим масалаларини ҳал этиши лозим бўлган давлат ҳокимияти ва бошқаруви янги органларини тузиш депутатлар корпусининг зиммасига тушади.

Бу масаланинг ҳаммаси халқ манфаатлари билан, мамлакат ва социализм тақдири билан ғоят чамбарчас боғланган. Гап мана шулар ҳақида бормоқда, ўртоқлар, биз партиянинг мазкур сайлов кампаниясидаги вазифалари ҳақида ўйлар эканмиз, ишга мана шундай юксак ва талабчан позициялардан туриб ёндашмоғимиз керак. Айни ўзимизнинг юксак масъулиятимизни тушунганимиз туфайли СССР халқ депутатлари сайлови муносабати билан КПСС Марказий Комитети номидан коммунистларга, мамлакатнинг барча меҳнаткашларига мурожаат қилиш зарур, деган хулосага келдик.

КПСС Марказий Комитети КПСС мамлакатни идора қилувчи партия бўлганлиги ва шу сабабли социализмнинг тақдири, мамлакатнинг тақдири учун совет жамияти олдида тўла-тўкис масъул эканлигига асосланиб, совет халқига мурожаат қилмоқда. Партия яқин келажакда ўртага қўяётган мақсадлар ва вазифаларни, у сайловга қандай режалар билан бораётганини совет кишилари билишга ҳақлидирлар.

Биз Марказий Комитетнинг Пленумида биринчи марта партияга, совет халқига Мурожаатнома қабул этаяпмиз. Бу — бўлғуси сайловнинг мамлакат тақдири учун аҳамияти зўрлигидангина ва боя гапириб ўтганимдек, ҳозирги сиёсий пайтнинг алоҳида муҳимлигидангина келиб чиққани йўқ. Бу ҳозирги босқичда партиянинг янги ролини тушуниб етишдан, унинг жамият сиёсий авангарди сифатида бажарадиган вазифаларининг аҳамияти ортишидан келиб чиқади.

Ҳозирги вазиятда биз бошқа жамоат ташкилотлари сайловга ўзларининг сайловолди ҳужжатлари билан боришларига асосланишимиз керак. Депутатликка айрим номзодлар ҳам мамлакат олдида турган вазифаларни ўзлари қандай тасаввур этаётганликларини баён қилиб, сўзга чиқишлари мумкин.

Юз бераётган вазиятда КПССнинг умумхалқ манфаатларини ифодалайдиган, жамият турли қатламлари фикр-мулоҳазаларининг барча хилма-хиллигини ҳамда талаб-эҳтиёжларини бирлаштира оладиган, уларга қайта қуришнинг ҳозирги босқичи конкрет вазифалари ўзанида собитқадам тус бера оладиган сиёсий платформасига зарурат ҳар қачонгидан ҳам кучаймоқда. Халқимиз — ишчилар синфи, деҳқонлар, зиёлилар — мана шу тарихий дақиқада партиядан унинг сўзларини кутмоқдалар. Биз ижтимоий турмуш диалектикасини яхши англаб етишимиз, КПСС Марказий Комитетининг сайловолди Мурожаатномасининг аҳамиятини тўғри баҳолашимиз лозим.

Жамиятга ўз сайловолди сиёсий платформамизни баён қилиб берар эканмиз, бу ишни бевосита ва ҳалол қилмоқдамиз, жамиятнинг ҳамма томонидан тан олинган авангарди сифатида иш тутмоқдамиз. Партия олдинги йилларда йўл қўйилган жиддий хатолар, нуқсонлар учун жавобгарликни ўз зиммасига олиб, катта матонат кўрсатди. Шу билан бирга партия ленинча принципларга таяниб, халқ манфаатларидан келиб чиқиб, социализмни янгилашнинг новаторона программасини, биз «қайта қуриш» деб атаган программани таклиф қилди.

Халқ партиянинг бу сиёсий мардлигига тегишлича баҳо берди, деб айтсак муболаға қилмаган бўламиз, деб ўйлайман. Айни қайта қуриш давомида жамиятда партиянинг йўлига ишонч ва уни қўллаб-қувватлаш ортиб ва мустаҳкамланиб бормоқда. Лекин, табиийки, ишонч кредити абадул-абадга бериб қўйилмайди. Партия ҳар сафар, социалистик қурилишнинг ҳар бир босқичида бу ишончни ўзининг амалий ва назарий фаолияти билан исботлаши лозим. Ҳозир масала айни шундай тарзда қўйилмоқда.

Халқнинг партияга ишончини мустаҳкамлаш учун фақат битта йўл бор деб ўйлайман, бу — қайта қуриш жараёнларини авж олдириш ва чуқурлаштириш, совет кишиларининг фаровонлигини ошириш тўғрисида тинимсиз ғамхўрлик қилиш йўлидир. Марказий Комитетнинг халққа сайловолди Мурожаатномасининг асосий мазмуни, асосий сабаби мана шундадир.

Партия қайта қуриш жараёнларининг бутун манзарасини кўра-билиши, бу жараённинг кучли ва ожиз томонларини идрок этиши, ҳаётнинг ўзидан келиб чиқадиган у ёки бу ўзгартишларни ўз вақтида киритиши, шу йўл билан жамият барча соғлом кучларининг қайта қуриш платформасида жипслашишига эришиши, бунинг учун сиёсий, мафкуравий ва ташкилий таъсир ўтказиш воситаларининг улкан арсеналидан фойдаланиши лозим.

Тўпланган тажрибанинг кўрсатишича, бу соҳада бизнинг янгиланиш жараёнларига тўсқинлик қилаётган консерватизм кўринишларига, ташкил этиш ва бошқаришнинг илғор формаларини ишлаб чиқаришга ҳамда ҳаётнинг бошқа соҳаларига жорий этишни сунъий равишда кечиктириш билан тўқнаш келишимизга тўғри келмоқда.

Яна бир хавф бор. Баъзи ўртоқларнинг сўлларга хос ошириб юборишлар, босқичлардан сакраб ўтишга интилиш, реал имкониятларни ҳисобга олмай мақсадлар ва вазифаларни ўртага қўйишдан қутулишлари жуда қийин бўлаётганлигини кўриб турибмиз.

Баъзан у ёки бу қийинчиликларни, одамларнинг экономикада, социал соҳада ишларнинг тезроқ ўнглаб олинишига эришишга табиий истагини пеш қилишга дуч келмоқдамиз. Ҳатто ана шуларни пеш қилиб, ўзлари учун обрў орттиришга уринаётган одамлар ҳам пайдо бўлиб қолди.

Буларнинг ҳаммасини фақат кўрибгина қолмай, шу билан бирга жиддий сиёсий таҳлил этиш, зарур баҳо бериш, қийинчиликларни тушунтириш ва уларни бартараф этиш, бошланган қайта қуриш йўлидан қадамба-қадам қатъий олға бориш муҳимдир.

Эътибор берган бўлсангиз керак, Мурожаатноманинг лойиҳасида эришилган натижаларга, қайта қуриш мураккабликларига реалистик позициядан туриб баҳо берилади ҳамда мамлакатнинг янги олий ҳокимият органлари ваколати даври учун ички ва ташқи сиёсат соҳасидаги вазифалар баён қилиб берилади. Тақдим этилган Мурожаатнома лойиҳаси умуман шундай ҳужжатки, у биз учун керак ва уни совет халқига етказишимиз мумкин.

Марказий Комитетнинг Пленумида биз қайта қуришнинг ҳозирги босқичи вазифаларига мос келадиган ҳужжатни қабул қилишимиз учун, ўртоқлар, сизларни тақдим этилган лойиҳани эътибор билан кўриб чиқиш ва муҳокама қилишга таклиф этаман.

Шу билан бирга равшанки, муҳим сиёсий ҳужжат бўлган Мурожаатнома барча партия ташкилотлари унинг мазмунини қанчалик батафсил тушунтириб берсалар ва пропаганда қилсалар, ундаги асосий ғояларга таянсалар, Мурожаатнома шу қадар катта роль ўйнайди. Шу боисдан Мурожаатномани ташкилий ва идеология тадбирлари билан мустаҳкамлаш зарур.

Коммунистик партия учун унинг сайловолди программасини бутун халқ, барча меҳнаткашлар қўллаб-қувватлаши муҳимгина эмас, СССР халқ депутатлигига номзодларни кўрсатиш чоғида партия барча жамоат ташкилотлари ва меҳнат коллективлари билан баҳамжиҳат фаол ҳаракат қилишдан, аввалгидек партиясиз омма билан ягона иттифоқ бўлиб иш тутишдан ғоят манфаатдордир.

Ҳозир, сайлов кампанияси депутатликка номзодлар кўрсатиш босқичига қадам қўйган пайтда халқ ташаббуси, ижтимоий фаоллик тўлқини ҳамма жойда ҳам коммунистлар, ҳам партиясизлар орасидан энг аввало қайта қуришнинг фаол курашчиларини бўлажак халқ вакиллари қаторига қўймоқда, деб мамнуният билан қайд эта оламиз. Бу жуда муҳимдир. Уларнинг орасида коммунистлар ва партиясизлар, ишчилар синфининг, деҳқонларнинг, зиёлиларнинг, ветеранларнинг, ёшларнинг, хотин-қизларнинг вакиллари бор. Бу эса энг муносиб кишиларни танлаб олиш учун имконият яратади.

Ҳозирги сайлов кампаниясининг кенг ошкоралик, халқпарварлик, одамларнинг ташаббускорлиги каби хусусиятларини таъкидлаб ўтиш лозим. Бу ғоят муҳим сиёсий кампания қайта қуриш жараёнлари ўзанида боришидан бутун жамият манфаатдордир. Аммо ошкоралик, рўйиростлик, гражданлар ташаббускорлиги ўсганлигини қайд этиш билан бирга биз сайловолди кампаниясига ўз-ўзидан юз берадиган қандайдир жараён деб эмас, балки энг муҳим оммавий кампания деб, бу кампаниянинг муваффақияти юксак уюшқоқлик ва масъулият билангина таъминланиши мумкин, деб ёндашмоғимиз лозим.

Ҳозирги сайлов кампаниясига хос бўлган шароитда биз учун мутлақо янги ҳодисаларга дуч келишимиз мумкин, бу ҳодисалар фақат ижобий тусдагина эмас. Ўз депутатларининг давлат ҳокимияти янги олий органлари ишига муносиб ҳисса қўшишга қодир бўлган қайта қуришнинг чинакам фаол, қизғин тарафдорлари бўлишини истаётган сайловчиларнинг манфаатдорлиги билан бир қаторда бир қанча салбий жиҳатларга ҳам дуч келишимиз мумкин. Бу хусусда фактлар ҳам мавжуд. Гап гуруҳларнинг шахсиятпарастлиги, жиззакилиги, сиёсий мансабпарастлик кўринишлари ҳақида бормоқда. Миллатлараро муносабатларни ривожлантириш билан боғлиқ бўлган муаммолардан фойдаланиб қолишни ҳам истисно қилиб бўлмайди.

Мана шу масалаларнинг ҳаммаси юзасидан партия ташкилотлари аниқ, принципиал позицияда туришлари лозим. Чинакам илғор кишиларни қўллаб-қувватлаш, номзодларга холисона баҳо бериш учун шароитни таъминлаш зарур. Сайлов кампанияси натижасида совет ҳокимиятининг олий органларида жамиятимиз барча қатламларининг, барча миллатлар ва элатларнинг вакиллари бўлишига эришиш керак, албатта. Бу принципиал жиҳатдан муҳимдир.

Партия янги сайлов Қонунининг демократик мазмунидан келиб чиқиб, ана шундай ҳалол позицияда туриб, сайлов кампаниясида иштирок этади.

Хуллас ҳозирги сайлов кўпгина янги, қизиқарли масалаларни, мислсиз талаблар ва вазифаларни ўртага қўйди. Уларни амалга ошириш учун келажакда қачонлардир эмас, балки ҳозирнинг ўзидаёқ жиддий идеология ишларини олиб бориш зарур. Бу ишни ҳамма жойда, кенг жабҳа бўйлаб авж олдириш керак. Матбуот, радио ва телевидение сайлов кампаниясига фаол қўшилиб, унинг барча жиҳатларини ва жараёнларини ўз вақтида ёритиши, сайловнинг сиёсий ислоҳотимиз мақсадларидан келиб чиқадиган принциплари асосида муваффақиятли ўтишига кўмаклашиши лозим.

Ҳозирги сиёсий даврнинг баъзи муҳим хусусиятлари ана шундай.

II

Ўртоқлар! Пленумда Совет Иттифоқи Коммунистик партиясидан СССР халқ депутатлигига номзодлар кўрсатиш масаласини муҳокама қилишга тўғри келади.

Маълумки, КПССдан СССР халқ депутатлари сайловини ўтказувчи сайлов комиссияси ўтган йилнинг 9 декабрида матбуот орқали партия ташкилотларига, КПСС аъзолари ва аъзолигига кандидатларга мурожаат қилиб, партиядан депутатликка номзодлар хусусида таклифлар киритишни сўраган эди.

Комиссия бу таклифларни КПСС Марказий Комитетига тақдим этиш тартибини белгилаб берди. Жойларда ишлаётган коммунистларга оид таклифларни бошланғич партия ташкилотларида, сўнгра — юқори партия органларида, иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетларида ҳам кўриб чиқишга қарор қилинди.

Комиссия таниқли сиёсат, давлат ва жамоат арбоблари, ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар, фан ва маданиятнинг бошқа республикалар,

(Давоми 2-бетда).

КПСС Марказий ревизия комиссиясининг мажлиси

10 январь куни КПСС Марказий Ревизия комиссиясининг мажлиси бўлди. Унда 1989 йилги иш плани муҳокама қилинди.

Сўзга чиққан кишилар бу йил комиссиянинг бутун фаолияти ҳамма жойда партия интизомини мустаҳкамлашга, уюшқоқлик ва талабчанликни оширишга, бюрократизм ва сансалорлик, хўжасизлик ва исрофгарчилик кўринишларига қарши курашни кучайтиришга, ошкораликни кенгайтиришга, партия ички турмушини демократиялаштиришга йўналтирилишини таъкидладилар. Марказий Ревизия комиссияси ва жойлардаги Ревизия комиссиялари иши самарадорлигини ошириш, уларнинг партияда қайта қуриш жараёнини жадаллаштиришга таъсирини кучайтиришнинг энг муҳим шартларидан бири Марказий Ревизия комиссияси ҳар бир аъзосининг фаолиятини ва шу негизда бутун комиссия фаолиятини янада активлаштириш ва такомиллаштиришдан иборат.

Краснодар ўлкаси, Олмаота, Киев, Москва ҳамда Тула областлари ва Киев шаҳар партия ташкилотларида янгидан сайланган контрол Ревизия комиссияларига ревизия ишларини йўлга қўйишда амалий ёрдам кўрсатишга алоҳида эътибор бериш кўзда тутилди.

Мажлисда партияда ревизия ишлари таъсирчанлигини оширишга қаратилган бир қанча мулоҳазалар ва таклифлар айтилди.

(ТАСС).

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. ГОРБАЧЕВнинг КПСС Марказий Комитети Пленумида 1989 йил 10 январда қилган доклади

(Давоми. Боши 1-бетда).

ўлкалар ва областлар территорияларида ишлаётган ёки яшаётган атоқли вакиллари номзодларига доир таклифлар бевосита КПСС Марказий Комитетига юборилиши мумкинлигини ҳам белгилаб берди.

Шундай қилиб, таклифларнинг икки оқими вужудга келди, улар ҳар бир коммунистга депутатликка номзодлар кўрсатишда иштирок этиш имкониятини берди. Бу эса номзодларни танлаб олиш учун қулай шароит яратди ва ўзини оқлади.

Қуйидаги маълумотлар бўлиб ўтган муҳокамаларнинг демократик тусидан далолат беради. Жойларда ишлаётган коммунистлар орасидан депутатликка номзодлар кўрсатишда 105 мингтадан кўпроқ бошланғич партия ташкилоти қатнашди. Улар юқори органларнинг кўриб чиқиши учун 31,5 минг номзодни таклиф этдилар. Кейинчалик шаҳар, район партия комитетлари кўриб чиқиш чоғида улар уч ярим минг номзодни қўллаб-қувватладилар. Шундан кейин номзодлар область, ўлка партия комитетларида, иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетларида муҳокама қилинди.

Бу ерда турли формалардан — партия комитетлари пленумлари, партия активлари йиғилишлари, бюронинг кенгайтирилган мажлислари формаларидан фойдаланилди. Пировард натижада партия комитетлари КПСС Марказий Комитетига 207 номзодни тақдим этдилар. Бу ўртоқларнинг рўйхати қўлингизда бор.

Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флоти Бош сиёсий бошқармасида батафсил муҳокама қилингандан сўнг ҳарбий қисмлар ва сиёсий органларнинг партия ташкилотларидан КПСС Марказий Комитетига 5 номзод тақдим этилди. Бу ўртоқлар ҳам қўлингиздаги рўйхатга киритилган.

Энди КПСС Марказий Комитетига бевосита партия ташкилотларидан, меҳнат коллективларидан ва айрим шахслардан тушган таклифлар тўғрисида. Бунда ҳаммаси бўлиб, салкам 12 мингта телеграмма, хат, йиғилиш қарорларидан кўчирма олинди. Бу таклифларнинг кўп қисми Сиёсий бюро аъзоларига, Сиёсий бюро аъзолигига кандидатлар ва КПСС Марказий Комитетининг секретарларига тааллуқлидир. Шу йўл билан жами 382 номзод таклиф қилинди. Уларнинг тахминан ярми партия ташкилотларида кўриб чиқилган таклифлар билан бир хил бўлиб чиқди Ана шуни ҳисобга олганда номзодлар рўйхати қисқарди. Бу рўйхат ҳам сизларнинг қўлларингизда бор.

Шундай қилиб, ўртоқлар, агар такрорлашни ҳисобдан чиқариб ташласак. 1- ва 2-рақамли рўйхатлардаги 312 кишидан танлаб олишимиз керак.

Сиёсий бюро тушган барча таклифларни кўриб чиқди ва сизнинг муҳокамангизга 100 номзод рўйхатини қўяди. Бу рўйхат ҳам сизларда бор.

Пленумга номзодлар рўйхатини тузиш чоғида Сиёсий бюро қандай мулоҳазаларга амал қилганлигини маълум қилмоқчиман. Биз биринчи навбатда партия ташкилотларининг тавсияларига таяндик. Жойлардан тақдим этилган номзодлар рўйхатини Сиёсий бюро сизнинг муҳокамангизга қўйган рўйхат билан таққослаб, бунга ишонч ҳосил қилиш мумкин.

Сиёсий бюро жойлардан тушган таклифларда ишчилар синфи ва деҳқонларнинг энг фаол, обрўли вакилларига устунлик берилганлигини ҳам ҳисобга олди. Биз буни принципиал муҳим ва тўғри, деб ҳисоблаймиз. Бундай ёндашув партия сафларининг реал составини акс эттиради, партия сафларида эса ишчилар ва деҳқонлар кўпчиликни ташкил этади.

Бунда ана шу кишилар кўп йиллар давомида ва айниқса қайта қуриш йилларида ўзларининг яхши фазилатларини кўрсатганликлари ҳисобга олинди. Улар СССР халқ депутатлари юксак бурчини бажариш учун зарур бўлган сиёсий, амалий ва гражданлик сифатларига эгадирлар.

Эътибор берган бўлсаларингиз керак, булар асосан фаол ва самарали меҳнат қилишга қодир бўлган куч-қувватга тўлган кишилардир. Муҳокама қилиш учун тавсия этилган ўртоқларга партия комитетлари кенгайтирилган характеристикалар тақдим этдилар. Агар бирор кишида савол туғилгудек бўлса, унга Иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларининг, ўлка ва область партия комитетларининг шу ерда ҳозир бўлган биринчи секретарлари жавоб беришлари мумкин.

Тавсия этилганлар орасида кўпчилигимизга яхши таниш коммунистлар кўплигига эътиборингизни қаратмоқчиман. Улар бутун мамлакатга машҳур кишилардир. Бу фикримни исботлаш учун Кемерово областидан шахтёр В. М. Гвоздев, Тюмендан нефтчи В. Л. Сидорейко, Кубандан М. И. Клепиков, Украинадан Е. Н. Парубок каби кишиларнинг номларини келтиришим мумкин. В. Н. Голубевани колхоз раиси, қишлоқда қайта қуришнинг актив курашчиси М. Г. Вагинни, Латвия ишчилар синфининг вакили К. И. Нокшани, пахтакор ва фаол жамоатчи Т. Б. Қирғизбоевани ҳам ҳамма яхши билади деб ўйлайман. Рўйхатда фан, техника ва маданиятнинг машҳур вакиллари номини ҳам кўриш мумкин. Номзодлар рўйхатига барча иттифоқдош республикалардан ўртоқлар киритилган. Бизнингча бу ҳам принципиал аҳамиятга эга.

Пленумда КПССдан депутатликка номзодлар составига партия раҳбарияти аъзоларини кўрсатиш масаласини қандай ҳал қилишни ҳам муҳокама қилиш лозим. Мазкур масала юзасидан Сиёсий бюро ўз мулоҳазаларини билдиришни ва уларни Пленум муҳокамасига қўйишни истайди.

Сизларга маълумки, СССР Министрлар Совети Раисидан ташқари ҳукумат составига кирувчи ўртоқлар депутат бўла олмайдилар. Биз мана шунга асосланамиз.

Сиёсий бюро жойларда ишлаётган Сиёсий бюро аъзолари ва аъзолигига кандидатлари, шунингдек территориал ёки миллий-территориал округлардан номзоди кўрсатилган иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларининг, ўлка ва область партия комитетларининг секретарлари ана шу округлардан бирида овозга қўйишга розилик беришларини мақсадга мувофиқ, деб ҳисоблайди. Шуни ҳам айтиб ўтайки, партия ташкилотлари уларнинг кўпларини кўрсатилган номзодлар рўйхатига киритганлар.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолари, Марказий Комитет Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар ва КПСС Марказий Комитетининг секретарларига келганда эса, улардан янги қонунга мувофиқ СССР халқ депутати қилиб сайланиши мумкин бўлганлари КПСС-дан депутатликка номзод қилиб кўрсатилишлари мумкин бўлур эди.

Марказий Комитет Пленумига маълум қилишни мен зарур деб ҳисоблаган мулоҳазалар мана шулардан иборат.

XXIII Тошкент область партия конференцияси: муҳокама давом этади

БОШҚАРУВ СИСТЕМАСИ ТАКОМИЛЛАШСИН

А. ҒАФФОРОВ — Калинин районидаги «Шарқ» агрокомбинати бош директори:

— Ўтган давр мобайнида районимиз агросаноати системасида яхши томонга бурилиш сезилди. Сабзавот ҳосилдорлиги ошди, хили кўпайди, хўжаликларнинг экономикаси мустаҳкамланди. Лекин мавжуд муаммолар Озиқ-овқат программасини бажариш суръатини янада оширишга халақит бермоқда.

Юқоридан бўладиган нореал планлар кишининг ғашига тегаяпти. Масалан, 1989 йилда давлатга гўшт сотиш плани 1988 йилдаги даражадан 40 процент ёки қўшимча 2863 тонна кўп қилиб планлаштирилган. Албатта, «Рассвет» совхози саноат комплекси базасида қўшимча шунча гўшт етиштириш мумкин. Лекин бунинг учун энг аввало озуқа масаласини ҳал этиш лозим. Озуқа етиштириш область план комиссияси, область агросаноат комитети эътиборидан четда қолган. Биз неча йиллардан бери «Рассвет» совхозида гўшт етиштиришни кўпайтириш учун 1500 гектар ҳайдаладиган ер ажратиш зарурлигини таклиф қилиб келаяпмиз. Лекин илтимосимиз ҳамон жавобсиз қолмоқда.

Яна бир муаммо устида тўхталмоқчиман. 1989 йилнинг 1 январидан бошлаб барча хўжаликлар ва корхоналар ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш ва тўла хўжалик ҳисобида ишлашга ўтаяпти. Бизда кўпгина хўжаликлар паст рентабеллидир. Уларнинг молиявий аҳволи ниҳоятда оғир. Бундан ташқари, ҳар йили Тошкент шаҳри қурилишлари учун ерларнинг бир қисми қўлимиздан чиқиб кетаётганлиги сабабли айрим хўжаликларни йириклаштириш, шу йўл билан уларнинг иқтисодий аҳволини яхшилаш устида ўйлаб кўриш керак.

Оддий ҳисоб-китоблар бўйича совхоз ва комбинатни бирлаштириш туфайли маъмурий бошқарув аппаратидан 80 кишини бошқа ишга ўтказиш, кўплаб миқдорда юк автотранспорти ва тракторларни қисқартириш, баланс қиймати 148 минг сўм бўлган 2 та бинони касалхона ёки бошқа муассасалар учун бўшатиб бериш, умуман 700—750 минг сўм атрофида иқтисодий наф кўриш мумкин эди. Лекин тушунмовчиликлар туфайли носоғлом вазият юзага келиб қолди. Бирлаштириш масаласи ҳозирги кунгача очиқ турибди. Шундай бўлса-да, биз яна 6 та хўжаликни йириклаштиришни мўлжалламоқдамиз. Бундан кам деганда 850 минг сўм иқтисодий самара кўрилади.

Ишлаб чиқариш муносабатларини такомиллаштириш билан бирга бошқарув системасини ҳам такомиллаштириш шу куннинг вазифасидир. Бу соҳадаги ҳаракатларимизни юқори ташкилотлар қўллаб-қувватлаши лозим.

ҚАЙТА ҚУРИШДА ПЕШҚАДАМ БЎЛАЙЛИК

КПСС МОСКВА ШАҲАР КОМИТЕТИДА УЧРАШУВ

9 январь куни КПСС Москва шаҳар комитетида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. С. Горбачев Москва шаҳар партия ташкилотининг активлари — КПСС Москва шаҳар комитети бюросининг аъзолари, район партия комитетларининг биринчи секретарлари, халқ депутатлари шаҳар ва район Советлари ижроия комитетларининг раҳбарлари билан учрашди.

М. С. Горбачев учрашувни очиб, бундай деди:

Менинг сизлар билан кўпдан бери учрашиш истагим бор эди, ўртоқлар. Сизлар ҳам шундай истак билдирганингизни биламан. Учрашиш учун яхши вақт танлаб олинди. Район ҳисобот-сайлов партия конференциялари бўлиб ўтди, яқин орада шаҳар партия конференцияси бўлади. Мана, шу кенг кўламли, масъулиятли кампания чоғида пойтахт коммунистлари бир миллиондан ортиқ отрядининг овози қудратли янгради.

Пойтахт партия ташкилотининг роли, мавқеи, аҳамиятини эътиборга олганда биз учун шу кампаниядан чиқариш лозим бўлган якунлар, сабоқлар жуда муҳимдир, зеро партия ҳозирданоқ ўзининг навбатдаги съездига тайёргарлик кўриш йўлини тута бошлади. Биз жамиятимиз тараққиётининг жуда масъулиятли босқичида яшаб турибмиз. Шу сабабли пойтахт коммунистлари ўзларининг район конференцияларига қандай режа ва таклифлар билан келганликлари биз учун жуда муҳим. Бунинг умумпартиявий аҳамияти бор.

Сизлардан партия Марказий Комитетига нималарни маълум қилишни лозим топганингизни эшитиш муҳимдир.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари, Москва шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **Л. Н. Зайков** Москва шаҳар партия ташкилотининг иши ҳақида ахборот берди.

Бугунги учрашув биз учун алоҳида аҳамиятга эгадир, деди у. Бу учрашув шаҳар ҳисобот-сайлов партия конференцияси арафасида ўтмоқда. Қайта қуришнинг мусаффо эзгу ғоялари турмушда қарор топаётган мураккаб бир давр қандай кечаётганлиги идрок этилмоқда, қайта қуриш зарурлиги хусусида ҳеч кимда шубҳа-гумон йўқ. Эришилган натижаларга талабчанлик билан баҳо берилмоқда.

Пойтахт коммунистлари демократия ва ошкораликни кенгайтириш шароитида янгиланиш жараёнига сиёсий раҳбарлик қилиш усулларини қандай қилиб эгаллаб олиш устида ишламоқдалар. Бу — осон иш эмас. Шаҳар партия комитетининг бир неча кун муқаддам бўлиб ўтган пленумида бўлғуси ҳисобот муҳокама қилинган пайтда аппаратни қайта қуриш, вазифаларни аниқ белгилаб олиш шароитида ишни қандай қилиб яхшироқ уюштириш, одат бўлиб қолган буйруқбозлик-маъмуриятчилик усулларини бартараф этиш ва айни вақтда социал-иқтисодий тараққиётга партиявий таъсирни бўшаштирмаслик ҳақида манфаатдорлик билан ўткир, принципиал суҳбат бўлди.

Учрашув пайти.

Ю. Лизунов, А. Чумичев фотолари. (ТАСС).

Партия ташкилотларидаги ҳисобот ва сайлов қайта қуриш одамларнинг ташаббусини жўш урдирганини янги куч билан кўрсатди.

Илгари ҳеч қачон биз барча соҳаларда бурилиш ясаш, олға интилиш, иш натижаларини кўпайтириш хусусида шу қадар кўп амалий таклифлар, мулоҳазалар олмаган эдик, деса бўлади. Жамиятнинг ҳамма қатламлари, коммунистлар ва партиясизлар мана шундай активлашганлиги ҳам жуда муҳимдир. Фикрларнинг рўйрostлиги, принципиаллиги, хилма-хиллиги бизни қувонтиради.

Ишонч мандатини олган, сайлов синовидан ўтган ҳамма кишилар шу нуқтаи назарга қўшиладилар, деб ўйлайман. Сайлов эса кўп ҳолларда мураккаб бўлди, чунки альтернатив асосда ўтказилди.

Ҳаракатларимиз стратегияси равшан. Бу стратегия оммага таянишдан, халқ билан доимо маслаҳатлашиб туришдан, жамоатчилик фикрини эътиборга олиб, сиёсий қарорлар ишлаб чиқишдан иборат. Сиёсий ва иқтисодий ислоҳот, революцион қайта қуриш ҳозир кўпгина мураккаб, баъзан зиддиятли масалаларни юзага чиқармоқда. Михаил Сергеевич, шаҳар партия конференцияси арафасида биз шу масалаларни Сиз билан муҳокама қилиш, маслаҳатлашиш имкониятини олганлигимиз биз учун жуда муҳимдир.

Умуман бизнинг конференцияга маълум қилишга арзигулик ишларимиз бор. Экономика соҳасида: саноат ишлаб чиқаришини ва меҳнат унумдорлигини ўстириш суръатлари барқарор бўлиб, беш йиллик топшириқларидан ошиб бормоқда. Хўжалик ҳисоби муносабатлари мустаҳкамланмоқда. Шартнома интизоми яхшиланди. Экономика социал соҳа томон бурилмоқда. Бугун «Квант» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасига борган вақтимизда ҳам москваликлар буни ҳис этаётганликларини сездик.

Уй-жой қурилиши суръатлари ошди, социал-маданий-маиший объектларни ишга тушириш планлари ошириб бажарилди. Ижтимоий-сиёсий иқлим ўзгармоқда. Меҳнат коллективларидаги вазият тобора демократиялашиб бормоқда.

Раҳбарлар сўз билан эмас, балки иш билан обрў қозонмоқдалар. Танқидни тўғри қабул этишни, ундан амалий хулосалар чиқаришни ўрганаяпмиз. Хуллас, бизнинг гапимизни эшитишга мажбур этмай, ўзимиз халққа қулоқ солишга одатланаяпмиз. Одамлар ўзларига эътибор берилаётганлигига жуда сезгир жавоб қайтараётганликларини айтмоқ керак.

Ҳисобот ва сайлов давомида партия ва ҳукуматнинг кўпгина раҳбарлари партия ташкилотларига, меҳнат коллективларига, бевосита иш жойларига бордилар.

Шаҳар ва мамлакатнинг ижтимоий турмушидаги янги жараёнлар партия ташкилотларининг иш услубини ҳам янгиламоқда. Аввало, қуйи бўғинларга таяниб иш тутилмоқда, коммунистлар амалий ишга кенг жалб қилинмоқда, партия қарорлари коллектив бўлиб ишлаб чиқилмоқда.

Хўжалик органларининг, жамоат ташкилотларининг икир-чикир ишларига аралашишдан воз кечаяпмиз, меҳнат коллективлари кенгашларининг, касаба союзларининг ролини оширяпмиз. Бу фақат дастлабки ижобий қадамлар эканини тушунаяпмиз, албатта, иш ҳали тубдан яхшиланмаганини, келгусида катта иш қилиниши лозимлигини англаб турибмиз.

Иқтисодий ислоҳотни ўтказишда, кооператив ҳаракатини ривожлантиришда муайян англашилмовчиликлар бор. Аммо бу, таъбир жоиз бўлса, ўсиш нуқсонларидир, бу нуқсонларни бартараф этиш керак.

Шаҳар партия комитети аппаратининг структураси қайта қурилиши, вазифаларни аниқ белгилаб қўйишга маълум даражада механик тарзда ёндашилиши баъзан бошқарув нинг айрим тизгинлари қўлдан чиқиб кетишига олиб бормоқда. Бунга йўл қўйиб бўлмайди.

Москва Советининг ижроия комитети, унинг бўлимлари шаҳар халқ хўжалигини бошқариш бош схемасида кўзда тутилган янгича иш усулларини секинлик билан ўзлаштирмоқдалар. Улар ҳамон ўзаро келишиб олмай, суст ишламоқдалар, бюрократизмни таг-туби билан қўпориб ташлашда қийинчиликларга дуч келмоқдалар. Савдо, транспорт ишидаги, кўчаларни саранжом-саришта сақлашдаги нуқсонлар, шаҳарнинг нормал турмушини таъминлайдиган юклар олиб келган вагонларнинг бекор туриб қолиши мана шундан келиб чиқмоқда. Бундай ҳоллар москваликларнинг ҳақли таъналарига сабаб бўлмоқда.

Пойтахт социал-иқтисодий тараққиётининг деярли барча асосий йўналишлари хусусида партия билан ҳукуматнинг принципиал қарорлари қабул этилган бир шароитда мана шундай камчиликларга асло тоқат қилиб бўлмайди. Партия билан ҳукумат соғлиқни сақлаш, озиқ-овқат таъминоти, уй-жой ва социал-маданий қурилиш, метрополитенни жадал ривожлантириш ва бошқа соҳаларда йиллар давомида йиғилиб қолган муаммоларни ҳал этиш учун зарур шарт-шароитни яратиб бердилар.

Партия Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети пойтахтни ривожлантиришнинг бошқа кўпгина зарур муаммоларини ҳал этишда ҳам конкрет ёрдам бермоқдалар, бунинг учун москваликлар улардан астойдил миннатдордирлар.

Эндиги иш ўзимизга боғлиқ эканини шаҳар партия комитети яхши тушуниб турибди. Шу боисдан ҳам Москва шаҳри ва областини 2010 йилгача ривожлантиришнинг ягона бош планини ҳамда шаҳар халқ хўжалигини интенсивлашнинг «Прогресс-95» комплекс программасини ишлаб чиқиш қатъий партиявий назорат остига олинди, бу программада территориал ва тармоқ манфаатлари корхоналар, конкрет коллективлар, уларнинг кенгашлари орқали энг мақбул тарзда бирга қўшилади.

Бугунги учрашув Москва партия комитетлари ва совет органларининг ташкилотчилик, сиёсий ишларини яхшилаш учун янги омил бахш этиши, шубҳасиз. Бу учрашув бўлғуси шаҳар партия конференциясидаги мунозарани ҳам чуқурроқ, амалийроқ ўтказиш, бизнинг XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси қарорларини бажариш соҳасидаги ҳаракатларимизни яхшироқ мувофиқлаштириш, қайта қуриш тажрибасини тўплаб, партия XXVIII съездига тақдим этиш имконини беради.

Михаил Сергеевич, бугун бу ерда қайта қуришнинг амалий муаммолари билан кун сайин шуғулланадиган, одамлар билан бевосита ишлаб турган, коммунистларни, жамоатчиликни қизиқтирувчи ҳамма нарсаларни биладиган кишилар йиғилишган. Келинг, уларнинг фикр-мулоҳазаларини эшитайлик.

Учрашувда сўзга чиққан КПСС Севастополь район комитетининг биринчи секретари **А. М. Брячихин**, КПСС Бауман район комитетининг биринчи секретари **А. Н. Николаев**, КПСС Перов район комитетининг биринчи секретари **В. П. Шанцев**, Москва шаҳар ижроия комитетининг раиси **В. Т. Сайкин**, Киев район ижроия комитетининг раиси **В. К. Трусов**, касаба союзлари Москва шаҳар Советининг раиси **В. П. Шчербаков**, Красногвардейский район ижроия комитетининг раиси **Н. В. Павлов**, Москва партия, совет ва хўжалик органларининг, жамоат ташкилотларининг фаолиятидаги қайта қуришнинг асосий йўналишлари ҳақида, туб иқтисодий ислоҳот, демократиялаш ва ошкораликни ривожлантириш жараёнлари қандай ўтаётгани тўғрисида гапирдилар. Улар раҳбарликнинг сиёсий усуллари қандай жорий этилаётганини, пойтахт халқ хўжалигини бошқариш структурасини қайта қуриш қандай ўтаётганини, келгусида қандай муаммоларни ҳал этиш зарурлигини таҳлил қилдилар. Нотиқлар жамиятдаги, мамлакат экономикасидаги, социал тараққиётидаги ижобий ўзгаришларни жадаллаштиришга қаратилган аниқ-равшан таклифларни айтдилар.

Пировардида **М. С. Горбачев** бундай деди:

Бугунги суҳбатнинг мазмундорлигини жуда қадрлайман. Бунинг маъноси шуки, қайта қуришнинг ҳамма жабҳаларида янги вазият ўзлаштириб олинмоқда. Иқтисодий ислоҳот хусусида кўпгина қизиқарли таклифлар айтилди. Бу масалалар район партия конференцияларининг диққат марказида турганлиги жуда яхши.

Одамлар сиёсий ислоҳотнинг турли жиҳатларини, Советларга, район бўғинига, шаҳар бўғинига тааллуқли ҳамма ишларни пухта ўйлашга астойдил киришганлар. Москва партия ташкилоти каби йирик ташкилотнинг конкрет шароитларида мана шундай идрок қилиш ишлари бораётганлиги, айниқса, муҳимдир.

Гарчи кўп гаплар мен учун янгилик бўлмаса ҳам, ҳар ҳолда бу ердаги суҳбатда айтилган гапларнинг ҳаммаси жуда муҳим. Демак, КПСС Марказий Комитетига тушаётган маълумот шаҳар партия ташкилотида кечаётган жараёнларни тўғри акс эттиради. Биз КПСС Марказий Комитетида ишлардан хабардормиз. Шундай бўлиши биз учун жуда муҳим, чунки рўй бераётган реал жараёнлар ҳақида тўғри маълумот бўлмаса, сиёсатни ҳам, амалий фаолиятни ҳам йўлга қўйиб бўлмайди.

Биз асосий масалада — маълумот беришда кўзбўямачиликдан қатъиян халос бўлишимиз керак, ўртоқлар. Қурилиш тўғрисида, у ёки бу объектни ишга тушириш ҳақида, у ёки бу соҳа, тармоқнинг иши тўғрисида маълумот ва ахборот беришда кўзбўямачилик хавфлидир. Башарти, сиёсий ахборотда умуман реал жараёнлар акс эттирилмаса, ҳаётнинг ўзи берадиган объектив омиллар баён этилмаса, мана шундай бузишлар асосида катта янглишишларга йўл қўйиш мумкин. Чунки, КПСС Марказий Комитетига, ҳукуматга тушадиган ахборот асосида сиёсий, иқтисодий баҳо берилади, шу баҳо асосида қарорлар қабул қилинади. Шунинг учун ҳам учрашувларимизда, мунозараларда, Пленумларда ва Олий Советнинг сессияларида, асосий сиёсий муассасаларимизда ёлғон ахборот берилишига йўл қўйиб бўлмайди. Амалий турмуш кўрсатиб турган нарсалар ҳақида ишчанлик билан аниқ-равшан гаплашмоқ керак. Акс ҳолда, биз янглишишимиз, хато қилишимиз мумкин, бу эса катта зиён етказади, сиёсатимизнинг, қайта қуришимизнинг обрўсини тўкади.

Янги йил арафасида халқни янги йил билан табриклаш керак бўлган пайтдаги кечинмаларимни сизларга айтиб бермоқчиман. Мен: шу пайтда, мана шу паллада менинг нутқим қандай бўлиши керак? — деб ўйладим. Чунки бу — мураккаб пайт. Мен имконим борича холис ва ҳаққоний бўлишга ҳаракат қилганимни, эҳтимол, пайқаб олгандирсизлар. Ҳатто, шу байрам пайтида, алоҳида пайтда, Янги йилда шундай қилишга тўғри келди. Ҳамма иш аслида қандай эканини одамларга айтиш керак эди. Эҳтимол, бу ҳеч кимни қувонтирмас, аммо одамларимиз учун ҳақиқат — энг муҳимидир. Бундан ташқари, қийинчиликларни шунчаки, қайд этиб қолмай, нималар қилишга муваффақ бўлганимизни, нималар бизга умид бахш этаётганини ҳам айтдим.

Ҳар ҳолда биз кенг йўлга, тўғри йўлга чиқиб олдик. Шу йўлдан бораверишс керак. Энг муҳими — мана шу.

Биз бугун «Квант»га бордик, одамлар билан суҳбатлашдик. Мен: мамлакатда рўй бераётган воқеаларга ишчилар қандай қараяптилар? Уларнинг фикри қандай? — деб сўрадим. Бир ишчи бундай деди: биласизми, Михаил Сергеевич, ишчилар синфи ҳозир қийин вақт эканини, аммо биз бунга дош беришимиз лозимлигини, ҳамма ишни қилишимиз кераклигини билади, чунки қийинчиликларни бартараф этиш орқалигина ҳамма соҳалардаги ишни яхшилашга эришамиз.

Ҳа, ишчилар тушуниб турибди, уларда тайёрга айёрлик кайфияти йўқ, улар ҳозир ҳар бир киши имкони бўлган ҳамма ишни қилиши кераклигини тушунадилар. Биз ҳақиқий жараёнларни кўришимиз, ҳеч қачон исталган нарсани ҳақиқат қилиб кўрсатмаслигимиз лозим.

Бу ерда қайта қуришнинг турли жиҳатларига тааллуқли кўпгина конкрет масалалар пойтахтда, шаҳар партия ташкилотида, меҳнат коллективларида, халқ хўжалигида ва Советларда рўй бераётган жараёнлар билан боғлаб кўтарилди. Халқ, умумдавлат характерига эга бўлган кўпгина мулоҳазалар айтилди. Шу суҳбат асосида тегишли топшириқларни берамиз.

Сиёсий бюрода 1988 йил нимани кўрсатганлиги хусусида жуда жиддий гаплашиб олдик. Бу йил алоҳида йил, катта сабоқлар йили, фикр-мулоҳазаларда, ҳаракатларда ёриб ўтиш йили, катта янгиликлар, ижтимоий онгда, ижтимоий практикада кутилмаган, янги тадбирлар йили бўлганини айтишим керак. Мана шуларнинг ҳаммаси вазиятни ўнглаб олиш учун партия, барча кадрларимиз ишида зўр куч-ғайрат сарфлашни талаб қилди. Ҳамма сиёсий ва ижтимоий тартиб-қоидаларимиз биринчи бор чинакам синовдан ўтганини тўппа-тўғри айтмоқ керак. Мана шу жараён сақланиб қолади, бу йил ҳатто янада кучайтирилади. Шунга тайёр бўлиб туриш лозим.

Биз ҳақиқатан ҳам амалдаги қайта қуриш ҳақида гапиришимиз мумкинлигини 1988 йил кўрсатди. Мунозаралар, фикрлашувлар, мана шу фикрларнинг тўқнашувлари бўлди. Ана шуларнинг ҳаммаси зарур эди. Биз ўзимиз яшаб турган мамлакатни ҳам, ютуқларимизни, тўпланиб қолган муаммоларни ҳам тушуниб олишимиз ва ривожланиш режаларини чамалаб кўришга интилишимиз керак эди. Мана шулар туфайли биз ҳозир ўзимиз рўёбга чиқараётган қарорларга келдик, мана шундай сиёсатни ишлаб чиқдик. Иқтисодий ва сиёсий ислоҳот орқали, маънавий соҳани соғломлаштириш орқали, ошкоралик, демократиялаш орқали мана шуларга эришдик.

(Давоми 3-бетда).

ҚАЙТА ҚУРИШДА ПЕШҚАДАМ БЎЛАЙЛИК

(Давоми. Боши 2-бетда).

Буларнинг ҳаммаси маъқуллаб кутиб олинди.

Ҳамма тадбирлар шу тариқа ҳаракатга келди. Хўжалик ҳисоби одамларга нисбатан ишга қандай муносабатда бўлиш, мутахассис, раҳбар қандай иш тутиши хусусида бутунлай янги талабларни қўйди. Авж олиб кетган демократия жараёни доирасида партия, Совет органлари ҳам янги вазиятга дуч келдилар. Уларга бошқача иш услуби, бошқача иш методлари, кадрлар билан, меҳнаткашлар билан муносабатларнинг бошқача характери керак. Мана шуларнинг ҳаммаси унчалик осон иш бўлиб чиқмади, ўртоқлар. Ўткир жараёнлар — фикр-ўйларда, тафаккурда, ёндашувларда туб ўзгариш бошланди. 1988 йилда зўр бериб фикр юритилди, зўр бериб ишланди, ҳамма куч-ғайрат сарфлади, шунинг учун ҳам бу йил жуда муҳимдир. Барча соҳаларда қайта қуришни мафкуравий жиҳатдан таъминлашга алоҳида эътибор бериш лозим бўлди. Бу нарса ҳозир бениҳоя муҳимдир, ўртоқлар, чунки биз гўё қайта қуриш, осмондан ёғадиган чалпак деган ёки эрталаб кимдир пишириб берадиган қуймоқ деган тушунча хато эканини англатишимиз керак эди. Биз ҳамма нарсани ўз қўлимиз билан қилишимиз керак. Бошқача яшашни хоҳлайдиган бўлсак, бошқача ишлашимиз, фикрлашимиз, бошқача ҳаракат қилишимиз, муносабатларни бошқача қуришимиз, ҳамма нарсага қайта қуриш мезонларига мувофиқ баҳо беришимиз лозим. Қайта қуриш катта умидларни туғдирди. Шу умидлар бемалол рўёбга чиқадиган реал умидлар эканини одамлар билишлари керак. Аммо бунинг учун ҳокимият ва халқ хўжалигининг барча поғоналарига энг қобилиятли, энг истеъдодли кишилар бошчилик қилишлари лозим.

1988 йилдан чиқадиган хулоса мана шу. Ана шу муаммоларнинг ҳаммаси, ўтган йилги жамики янгиликлар 1989 йилда янада зўр куч билан ва янада аниқ-равшан намоён бўлади, шу сабабли шай бўлиб туриш, вазиятни қўлга олиш ва воқеалардан орқада қолмаслик учун ўтмиш сабоқларини назарда тутиш керак. Бу ишни партия ташкилотлари қилишлари лозим. Уларнинг пешқадамлик роли ана шунда намоён бўлиши керак.

Қайта қуриш жамиятимизга сингиб бораётганлиги, қайта қуриш олға бораётганлиги энг муҳимидир. Такрор айтаманки, жараён нақадар зиддиятли бўлмасин, турли соҳалардаги сафсатабозлик, экстремизм элементларига қарши ҳар қандай қийинчиликларга қарамай, шундай бўлмоқда. Афсуски, бундай элементлар ҳали ҳам бор. Бироқ амалдаги қайта қуриш олға силжиган сайин бундай элементлар тобора камайиб бормоқда, ўртоқлар. Ҳозир ишчилар назорати кенг тус олмоқда, ялпи ишчи назорати йўлга қўйилаверсин. Бизга ялпи уруш керак эмас, ялпи ишчи назорати эса бизга керакли нарсадир. Энди қайта қуриш умумхалқ ҳаракатига айланиб кетди, уни ҳеч ким тўхтата олмайди. Порахўрликка муккасидан кетган, қандайдир жиноий алоқаларда бўлган киши ёки таназзулга учраган, авантюрист киши қайта қуришга қарши чиқиши мумкин. Аммо униси ҳам, буниси ҳам жамиятда қўллаб-қувватланмайди. Қайта қуриш кадрларимизнинг иш усулларига, бошқарув ва раҳбарликнинг барча соҳаларига жуда кучли таъсир ўтказаётганлиги — яхши. Демократияни ривожлантириш, Советларни демократиялаш орқали эса бу жараён кенг қамровли тус олади. Эҳтимол, кимдир ҳамма муаммоларни бир уринишда ҳал этиб қўймоқчидир, аммо бу жиддий ният эмас, биз ишни бундай олиб бора олмаймиз, бу йўлдан бора олмаймиз. Пойтахт қайта қуриш жараёнларини авж олдиришда жуда катта роль ўйнаётгани туфайли шаҳар партия ташкилоти, бу ерда ишлаб турган кадрлар зиммасига катта масъулият юкланади. Мен шуни рўй-рост айтишим керак: ҳозир биз ҳаммамиз қизғин ишлаяпмиз, пойтахт коммунистлари эса янада зўр куч билан ишлашмоқда. Уларнинг зиммасида улкан, кенг кўламли вазифалар бўлиб, улар жуда катта интеллектуал, илмий, маданий потенциалга эгадирлар. Бу ерда саноат, шаҳар хўжалиги соҳасида амалга оширилаётган барча ишлар жуда катта аҳамиятга эга бўлиб, мамлакатдаги бутун қайта қуришга таъсир ўтказмоқда Бунда ҳеч қандай муболаға йўқ. Шаҳар партия ташкилоти ва пойтахт меҳнаткашлари фаолиятининг кўлами ана шундай. Шунинг учун сизларга бир истак билдирмоқчиман: юксак вазифалар даражасида бўлинг, сизларга чекиниш тўғри келмайди. Сизлар кашшофлар вазифасини уддалашингиз керак. Барибир қайта қуриш қандай бораётганлиги — конференцияни ўтказиш калитидир. Мен докладни яна бир бор пухта ўйлаб кўришни, партия комитетлари секретарлари эса шаҳар партия конференциясидаги мунозаралар даражаси пойтахт партия ташкилоти қайта қуриш учун масъулиятли бўлган миқёсларга мос бўлиши учун ўз ҳиссасини қўшишига тайёр туришини сўрадим. Масалалар янада кенг кўламда ўртага қўйилиши керак. Агар сизлар аввалги шаҳар партия конференциясини эсга олсангиз тўғри бўлади. Ўшанда анча шошма-шошарлик қилинган бўлса-да, кўпгина масалалар танқидий позицияларда туриб ўртага қўйилган эди. Принцип жиҳатидан танқидий йўналишга пойтахтда тўпланиб қолган реал жараёнлар ва қийинчиликлар сабаб бўлган эди. Сизлар барча соҳалар, айниқса меҳнаткашларга тааллуқли соҳалар фаолиятини яхшилаш учун Москвада нималар қилинганлиги тўғрисида гапиришингиз керак. Масалан мана шундай азим шаҳарда шаҳар хўжалиги соҳаси ғоят катта аҳамиятга эгадир. Қизғин меҳнатдан кейин уйга етиб бориш, нимадир харид қилиш учун одамнинг қанча вақти кетади — бу, ўртоқлар, ғоят муҳимдир. Сизлар конференцияга бу вазифаларни қандай ҳал этаётганлигингиз, шаҳар партия ташкилоти фаолиятига қандай ўзгаришлар киритганлигингиз, демократиялаш, ошкоралик, одамга ғамхўр бўлишга ҳамоҳанг янги услубни қандай ўзлаштираётганлигингиз тўғрисидаги таҳлилни тақдим этишингиз лозим.

Пойтахтда жиддий ва катта ўзгаришлар рўй бермоқда. Сизлар бамайлихотир бўлмаслигингиз ва мағрурланиб кетмаслигингиз керак. Барча нарсаларга сергаклик билан танқидий муносабатда бўлиш, партия ташкилотлари кадрларининг активлигини ошириш зарур. Биз бундай тенденциялар авж олдирилаётганлигини сезиб турибмиз, бу эса бўлажак конференциянинг ўз олдида турган вазифаларни уддалашига имкон беради.

Бугун кўпгина масалалар ҳозирги босқичда партиянинг ролини идрок этиш муаммоларига тааллуқли бўлди. Марказий Комитетнинг январь пленуми ва кейинги пленумлари, айниқса XIX партия конференцияси бизни партиянинг вазифалари, фаолияти ва ролини тўғри англашимизга имкон берганлигини бугунги кунда ҳаммамиз тушуниб турибмиз, деб ўйлайман. Партия жамиятнинг сиёсий авангарди сифатида ўз имкониятини кўп даражада рўёбга чиқариши керак. Назарий жиҳатдан ҳамма нарса равшандек. Советлар ишга киришишлари, хўжалик органлари, бошқарув органлари ўз ўрнини олишлари керак. Вазифаларни аниқ белгилаб қўйиш ҳисобига биз барча йўналишларда ишларни теранлаштира оламиз.

Биз назарий жиҳатдан ҳам, сиёсий жиҳатдан ҳам тўғри ечимлар қабул қила оладиган бўлдик, деб ўйлайман. Аммо амалий жиҳатдан бу нимани билдиради? Ҳаммасига ҳозир жавоб бериш қийин. Энг аввало бошланғич партия ташкилотларида партия турмуши барча жараёнларини активлаштиришни, унга жўшқин тус беришни биринчи ўринга қўйган бўлур эдим. Бошланғич партия ташкилоти, партия коллективлари ҳозир ўзларини бошқача ҳис этишлари, бошқача яшашлари даркор, ҳисобот ва сайлов натижалари ғоят муҳимдир. Бу жараёнлар ҳозирдаёқ бошланди. Агар бошланғич партия ташкилотининг, коммунистларнинг роли ва мавқеи ўзгармас экан, партия ўзининг сиёсий авангардлик имкониятини рўёбга чиқара олмайди. Мен буни биринчи галдаги, асосий вазифа сифатида ўртага қўйган бўлур эдим. Навбатдаги вазифа тўғрисида гапирадиган бўлсак, идеология ишлари, меҳнаткашлар билан алоқа, меҳнаткашлар турмуши тўғрисида ғамхўрлик қилиш, мамлакатда демократияни, демократик жараёнларни қўллаб-қувватлашга қаратилган иш услуби ва методлари ҳам ғоят муҳим, деб ўйлайман. Ҳозирча бунга қийинчилик билан эришаяпмиз, ўртоқлар. Ҳар ҳолда, у ёки бу вазиятда эскича, аммо эндиликда ҳамиша ҳам тўғри келмайдиган методларни ишга солаяпмиз. Кимлардир ошкораликка, ташаббускор ташкилотларга тўсқинлик қилиш учун буйруқ ва кўрсатмалар бераверишни жуда истайди.

Ўртоқлар, биз жараёнларни кеч англаб етаётган жойларда ютқазиб қўямиз. Шунда бу муаммоларни бошқа кучлар, турли хил ғаламислар, жамиятга қарши унсурлар рўкач қилиб оладилар. Аммо бизнинг методларимиз тўғри йўналтирилган бўлса, биз кечикмаймиз. Биз жамиятнинг соғлом кучларига таянамиз, улар қўшадиган ҳиссани қадрлаймиз, экстремизмдан, салбий ҳолатлардан бирмунча муваффақиятлироқ халос бўламиз. Бу ерда номенклатура тўғрисидаги масала ҳам ўртага қўйилди. Бир нарса равшандир: партия демократия шароитида кадрлар сиёсатини амалга оширишда ишнинг янги методларини қидириб топиши керак. Сизларга шу нарсани айтаманки, хатолар тобора камайиб бормоқда. Бу кўп вақтни талаб қилади, аммо хатолар камаймоқда. Агар коллектив билан, активлар билан маслаҳатлашилмаса, хатолар учраб туради. Йиғилишлар, конференцияларга демократик асосда тайёргарлик кўрилса ва таклифлар ишлаб чиқилса, унда, одатдагидек хатоларга йўл қўйилмайди. Одамлар реал раҳбарларни билишади, улар ким қандайлигини сиз билан биздан кўра яхшироқ, ҳар қандай анкетамиздан кўра яхшироқ билишади. Партия кадрлар сиёсатини демократик жараён доирасида ўтказиши, барча даражаларда янгича ёндашувларни қидириб топиши лозим.

Бугунги учрашув шаҳар партия ташкилотидаги жараёнлар фаол амалга оширилиб, улар пойтахт турмушининг барча соҳаларини қамраб олаётганлигидан яна бир бор далолат беради. Бу яхшидир, чунки, бизнинг пойтахтимиз битта ва биз бу ердаги партия, совет ва хўжалик ишлари улкан давлатимиз пойтахтининг юксак номига муносиб бўлишини истаймиз. Сизларга шаҳар партия конференциясини ўтказишда ва 1989 йилда катта муваффақиятлар тилайман. **(Қарсаклар).**

* * *

Шу куни М. С. Горбачев ва Л. Н. Зайков «Квант» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг коллективи билан учрашдилар. Илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси тўла хўжалик мустақиллиги шароитида ишлай бошлаб, принципиал жиҳатдан янги ташкилий структура — тармоқлараро давлат бирлашмасининг ўзагига айланди. Илгари турли министрликлар қарамоғида бўлган 14 та йирик корхона бирлашма составига кирди. Мазкур бирлашма амалда турли мақсадга мўлжалланган энергия манбаларини яратувчи ва ишлаб чиқарувчи йирик давлат концернига айланди. М. С. Горбачев ва Л. Н. Зайков кўздан кечирган виставка экспонатларида ўзининг ёрқин ифодасини топган бу ноёб корхонанинг шиори — илм-фан ва ишлаб чиқариш бирлигидир. «Квант» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори Ю. В. Скоков уларни маҳсулот намуналари ва янги ечимлар билан таништирди. Шундан кейин туб иқтисодий ислоҳот шароитида ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг ғоят муҳим воситаси сифатида фан-техника тараққиёти муаммолари тўғрисида бирлашма ходимлари билан суҳбат бўлиб ўтди. «Квант» бирлашмаси меҳнаткашлари халқ хўжалиги самарадорлигини оширишга, қайта қуришнинг иқтисодий имкониятини мустаҳкамлашга энг кўп даражада ҳисса қўшишга интилаётганликлари тўғрисида гапирдилар. Идоралараро тўсиқларга қатъиян барҳам бериш имкониятини яратадиган бу илғор тажриба чуқур ўрганиш ва ёйишга лойиқ эканлиги таъкидланди.

(ТАСС).

ХАЛҚ ТАЛАБИ — АСОСИЙ МЕЗОН

Область матлубот кооперацияси вакилларининг X съездидан

ОБЛАСТЬ матлубот кооперациясининг аввалги съездидан сўнг орадан ўтган тўрт йил ичида кўпгина йирик ўзгаришлар юз берди. Область матлубот жамияти правлениеси раиси У. М. Мираюпов докладида тўғри таъкидланганидек, эндиликда қайта қуришнинг бориши ҳақида уй-жой, озиқ-овқат, халқ истеъмоли моллари билан таъминлашдек энг муҳим вазифалар амалда қандай ҳал этилаётганлигига қараб фикр билдириш мумкин. Съезд делегатлари худди мана шу нуқтаи назаридан ўз ишларига баҳо беришлари, область матлубот жамияти правлениеси, унинг аппарати, кооператив ташкилотлар партиянинг стратегик линиясини, КПСС XXVII съезди линиясини қандай амалга ошираётганликларини атрофлича кўриб чиқишлари керак эди.

Ҳисобот докладида матлубот кооперацияси ишини характерлаб берадиган рақамли кўрсаткичлар кам эмас эди. Чунончи, ҳисобот даврида область матлубот кооперацияси 45 минг кишига кўпайиб, йирик хўжалик ва ижтимоий-оммавий ташкилотга айланди. Ҳозир унинг сафларида 335 минг колхозчи, совхозларнинг ишчи ва хизматчилари, қишлоқ зиёлилари бор. Чакана товар обороти 18 процент ёки 110 миллион сўмга ўсди. Умумий овқатланиш системасидаги силжишлар ҳам сезиларлидир. Ортиқча қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сотиш обороти 2,2 баравар ўсди. Халқ истеъмоли моллари, кондитер маҳсулотлари, спиртсиз ичимликлар, колбаса маҳсулотлари ва бошқа озиқ-овқат ҳамда ноозиқ овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш кўпайди.

Бироқ докладдан ўрин олган ҳамма рақамларни санаб ўтишнинг ҳожати йўқ. Чунки, оддий харидорлар учун қуруқ статистика маълумотлари эмас, балки шаҳар ва қишлоқ магазинлари пештахталарида юқори сифатли маҳсулотнинг етарли бўлиши зарурдир. Афсуски, бизнинг матлубот кооперациямиз ҳали бу ишнинг уддасидан чиқаётгани йўқ. Айниқса, қишлоқ жойлардаги матлубот кооперацияларининг иши қониқарсиздир. Бу ҳақда докладчидан ташқари музокарада қатнашганларнинг нутқларида ҳам кескин фикрлар баён этилди.

Областдаги 28 процентдан кўпроқ кооператив ташкилотлар товар обороти планларини бажармаяптилар. Балиқ, маргарин, сабзавот, мева каби танқис ҳисобланмайдиган айрим маҳсулотлар савдоси ҳам камайиб кетди. Область аҳоли жон бошига кўпгина турдаги маҳсулотларни истеъмол қилиш бўйича мамлакат ва республика даражасидан анча орқада қолаётир. Жумладан, мева ва сабзавот, сут ва гўшт эса иттифоқ бўйича ўртача кўрсаткичдан 2,5 баравар пастдир. Мана шундай аянчли статистика бўйича ҳозир Ғалаба райони матлубот жамияти областда рекорд натижага эга бўлиб турибди. Турлари етарли бўлган маҳсулотларнинг 12 та группаси бўйича камайиш умумий суммада қарийб 1,5 миллион сўмни ташкил этди.

Қишлоқ магазинларидан ўзларига керакли маҳсулотларни сотиб ололмаётган колхозчилар, совхозларнинг ишчилари ишларини ташлаб шаҳарларга, районларнинг марказларига боришга мажбур бўлмоқдалар. Айрим устаси фаранг савдо ходимлари ҳаттоки туз, қанд-шакар, ун ва бошқа ҳар куни керак бўладиган маҳсулотларни атайлаб танқис қилиб қўйишга уринмоқдалар. Қишлоқ жойларда яшовчи аҳоли нон, лимонад, болалар озиқ-овқатлари, сабзавот-мева консервалари каби маҳсулотларни ҳар доим ҳам ўз магазинларидан топавермайдилар.

Текширувлар пайтида Оққўрғон, Чиноз, Ғалаба, Коммунистик, Бекобод ва Бўка районлари матлубот жамиятларига қарашли магазинларда харидорларни ҳисобда алдаш, тарозидан уриб қолиш, эҳтиёж катта бўлган харидоргир молларни яшириб ва нархини ошириб сотиш ҳоллари кўплаб учраётганлиги маълум бўлди.

Савдо ва умумий овқатланиш корхоналари иш режимини ҳам қатъий тартибга солиш зарурдир. Кўпгина магазинларнинг иш вақти аҳоли учун мутлақо ноқулай. Аммо сотувчиларнинг ўзлари учун жуда қулайдир.

Юқорида санаб ўтилган барча камчилик ва нуқсонларнинг, иллатларнинг асосий сабаби ташкилотчилик ишлари савиясининг ўта пастлиги, область матлубот жамияти правлениеси, кооператив ташкилотлар правлениелари, хўжалик ва корхоналар раҳбарлари томонидан зарур талабчанликнинг йўқлигидир. Харидорларнинг ҳамда бозорнинг эҳтиёжларини ўрганиш билан яхши шуғулланилмайди. Оқибатда айрим маҳсулотлар мунтазам етишмайди, кераксизлари эса ошиб-тошиб ётади.

Қишлоқ жойлардаги умумий овқатланиш тармоқларининг иши шундай ночор аҳволдаки, ҳатто танқид қилишга ҳам арзимайди. Ҳамма ерда худди келишиб олишгандек, бир хил таомлар — кабоб, сомса, лағмон тайёрлашади. Бу ердагилар гўё балиқ, сутли ва сабзавотли таомлар ҳам борлигини билишмайдигандек. Кондитер маҳсулотлари етишмайди. Мактаб болалари ҳамда ҳунар-техника билим юрти ўқувчиларини овқатлантириш ҳам қониқарсиз аҳволда. Ўқувчилар учун қулай бўлган пирожкилар, пончиклар, сабзавот салатлари йўқ. Областда планлаштирилган 40 та ўрнига бор-йўғи 5 тагина парҳез таомлар ошхонаси бор холос.

Область матлубот жамияти системасида колбасалар, дудламалар, консервалар, музқаймоқлар, спиртсиз ичимликлар ишлаб чиқариш жуда суст ривожланмоқда.

Съездда экин-тикин ишлари ҳамда ҳосилни йиғиштириб олиш оммавий тус олган пайтларда чорвачилик фермалари, яйловлардаги чўпонлар, дала меҳнаткашларига, шунингдек, дурустроқ магазинлари бўлмаган майда ва чекка аҳоли пунктларида яшовчиларга кўрсатилаётган савдо хизмати жуда ёмон эканлиги ҳақида ҳам гапирилди. Бу камчиликларнинг ўрнини тўлдиришда автодўконлардан фойдаланиш мумкин бўларди. Афсуски, область матлубот жамияти ана шундай автодўконларнинг ҳайдовчиларини моддий рағбатлантириш тартибини ишлаб чиққан бўлишига қарамай, савдонинг бу формасидан қониқарли фойдаланилаётгани йўқ.

Етиштирилаётган маҳсулотларнинг сифати хусусида съездда алоҳида гап бўлди. Чунончи, Оққўрғон район матлубот жамиятининг дон комбинатида назорат қилувчи органлар бир ойнинг ўзида 13 тонна яъни текширилган маҳсулотнинг 67 процентини брак қилдилар. Корхонада нонларни пишириш технологияси қўпол равишда бузилмоқда, хом ашёлардан оқилона фойдаланилмайди, бино эса антисанитария ҳолатидадир. Бўстонлиқ район матлубот жамиятига қарашли дон комбинатидаги аҳвол ҳам бундан қолишмайди. У ерда бир квартал давомида 9 тонна нон-булка маҳсулотлари брак қилинди. Бўка дон комбинати фаолияти ҳақида ҳам ана шундай танқидий фикрларни айтиш мумкин.

Матлубот кооперациясининг Озиқ-овқат программасини амалга оширишда актив қатнашиши зарурлиги шу куннинг талабидир. Бу зарурат кооператив саноатини бошқаришни такомиллаштиришни талаб этади. Бунинг учун агросаноат бирлашмалари ёки комбинатлари тузилса дуруст бўларди. Улар хўжалик юритишнинг иқтисодий методларини ривожлантириш учун қулай шароитлар яратиб берарди, қишлоқ аҳолисини ижтимоий меҳнатга янада кенг жалб этишни таъминлашга кўмаклашарди.

Кўпгина делегатлар ўз нутқларида қайта ишлаш тармоқларининг моддий-техника базасини янада ривожлантириш, янги ишлаб чиқариш корхоналарини барпо этиш, ишлаб турганларини реконструкция қилиш зарурлиги тўғрисида гапирдилар.

Озиқ-овқат программасини амалга оширишда аҳолидан гражданларнинг томорқаларида етиштирилган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва хом ашёларни келишилган нархларда харид қилиш ва тайёрлаш ҳам муҳим аҳамиятга эга эканлиги таъкидланди. Ўтган йили областда сотиш учун маҳсулот етиштирадиган 144 минг хонадондан фақат 29 минги билан 155,7 минг тонна маҳсулот юзасидан шартнома тузилди, холос. Бу, албатта, етарли эмас.

Қишлоқ районлари территорияларида матлубот кооперацияларининг тайёрлаш ва қайта ишлаш фаолиятини ривожлантириш шу ердаги аҳолини ана шу маҳсулотлар билан таъминлашга қаратилмоғи керак. Ҳозир эса областда бор-йўғи 213 та колхоз ва совхоз ҳисобига 198 та қабул қилиш, тайёрлаш пункти мавжуд. Лекин шулардан 151 та пункт мавсумий ҳисобланади. Бўка ва Ғалаба районларида тайёрлов пунктлари масаласи айниқса, чатоқ. Бу районларда 17—18 та хўжаликка бор-йўғи иккитадан тайёрлов пункти тўғри келади, холос. Бундай аҳволда ҳамма турдаги қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш ва тайёрлаш мумкин эмас, албатта.

Район матлубот жамиятлари РАПОлар билан биргаликда шундай шарт-шароитлар яратиб беришни мўлжаллашлари керакки, токи қишлоқ кишилари гўшт маҳсулоти, дудламалар, янги ёпилган нон, булка ва тешиккулча, пряник, печенье, пирожний ва тортлар, мармалад ва мева-сабзавот маҳсулотларини ўша жойнинг ўзида харид қила олсинлар.

СУРАТДА: съезд қатнашчиларидан (чапдан ўнгга) Ғалаба районидан А. Усмонов, Ўрта Чирчиқ районидан А. Тожибоев, Оржоникидзе районидан М. Сибгатулов, Янгийўл районидан М. Каримов, Оққўрғон районидан Н. Қурбонова ва М. Рисқиевалар ўзаро суҳбатлашмоқдалар.

А. Зуфаров фотоси.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«БАЛИҚ МАЙДАСИНИ ЕЙДИ»

1988 ЙИЛ 11 НОЯБРЬ

ШУНДАЙ сарлавҳа билан эълон қилинган танқидий мақолага Янгийўл шаҳар Совети ижроия комитети раиси А. Юсуповдан жавоб олинди. Жавобда таъкидланишича, район ички ишлар бошқармаси БХСС ходимлари совет савдо қоидаларига амал қилинишини мунтазам текшириб бормоқдалар. Чунончи, ўтган йили савдо қонун-қоидалари Янгийўл шаҳар савдо идорасига қарашли магазинларда 41 марта, район матлубот жамиятларига қарашли магазинларда 26 марта ғаразли мақсадларда бузилганлиги аниқланди. Ҳамма қоидабузарлар устидан тегишли ҳужжатлар тайёрланиб, кўриб чиқиш ва чора кўриш учун прокуратура, халқ суди, жойлардаги ўртоқлик судларига оширилди.

Танқидий мақола авторининг райондаги айрим носфурушлар қоидани бузаётганликлари тўғрисидаги маълумотлари юзасидан ҳам текширув ўтказилган. Бироқ текширилган носфурушларнинг ҳаммаси махсус патентга эга бўлиб, улар ҳар кварталда патент ҳақларини тўлаб турибдилар.

Шаҳар ва райондаги барча савдо корхоналарида совет савдо қоидаларига қатъий амал қилинишини текшириш ва қоидабузарларни аниқлаб, тегишли жазо чорасини қўллаш изчил давом эттирилмоқда. Шаҳар Совети ижроия комитети бу ишни ўз назорати остига олган.

УЮШҚОҚЛИК БИЛАН ЎТКАЗАЙЛИК

Эртага областимиз шаҳар ва қишлоқларида аҳолини рўйхатга олиш бошланади

ЭРТАГА эрталаб бутун мамлакатимиз каби областимиз шаҳар ва қишлоқларида Бутуниттифоқ аҳолини рўйхатга олиш кампанияси бошланади. У қисқа муддатларда — бор-йўғи саккиз кун давомида ўтказилади. Бунинг натижасида олинган маълумотлар мамлакатни янада социал-иқтисодий ривожлантириш планларини тузишда муҳим роль ўйнайди.

Аҳолининг состави, унинг ёши ва миллий хусусиятлари уни кенг истеъмол товарлари ва озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш, касб тайёргарлигини такомиллаштириш, медицина, транспорт ва маданий-маиший хизматни яхшилаш каби биринчи навбатдаги вазифаларнинг ҳал қилинишига ёрдам беради.

Маълумки, аҳоли рўйхати ҳеч қандай маъмурий тадбирлар билан боғланмаган ҳолда амалга оширилади, яъни у гражданларнинг мулки ва шахсий манфаатларига дахлдор эмас. Бунинг устига ҳисобчилар жавобларни ҳеч қандай ҳужжатлар талаб қилмасдан оғзаки ёзиб олишади. Рўйхатга олиш билан шуғулланаётганлар рўйхатга олиш варақаларида қайд этилган ахборотни бирор кишига маълум қилишлари ман этилган.

Ҳисобга олувчилар варақаларни аниқ, ҳеч қандай хатосиз тўлдиришлари лозим. Шунинг учун ҳам ҳар бир киши саволларга тўла, тўғри жавоблар олиниши учун ёрдам бериши лозим. Областимизда аҳолини рўйхатга олишни ҳар томонлама уюшқоқлик билан ўтказилишига кўмаклашиш шаҳарлар ва қишлоқларимиздаги барча аҳолининг муқаддас бурчи, бу давлат аҳамиятига эга бўлган кампания муваффақиятли ўтишининг асосий шартларидир.

Областимизда 7 мингга яқин ҳисобга олувчи гражданлар билан учрашади, 2 минг нафарга яқин инструктор-контролерлар, умуман бу ишда 10 минг нафардан ортиқ киши иштирок этади. Улар орасида ўқитувчилар, муаллимлар, корхоналар, ташкилотлар, муассасалар, колхоз-совхозларнинг ходимлари, студентлар ва бошқа кўпгина касб эгалари бор. Уларнинг ҳаммаси махсус тайёргарликдан ўтдилар, ишни катта масъулият билан бошлаб юборишга тайёрдирлар.

Шуни эсдан чиқармаслик керакки, олинган маълумотларнинг ҳаққонийлиги асосан рўйхатга олувчи кадрларнинг сидқидиллигига боғлиқдир. Шунинг учун ҳам улар зиммасига юклатилган вазифаларнинг муваффақиятли бажарилишига халақит берадиган ҳеч қандай тўсиқ бўлмаслиги ҳақида қайғуриш лозим.

Ҳисобга олувчилар ҳар бир уйда очиқ чеҳра билан кутиб олиниши, уларнинг вазифалари тўғри тушунилиши ва уларга ҳар томонлама ёрдам берилиши зарур. Ҳар бир кишини у ёки бу социал ёки демографик группага тааллуқли эканлигини аниқ белгилаш учун у ҳақда давлат аҳолини рўйхатга олишида назарда тутилган барча маълумотлар олиниши лозим. Шу мақсадда ҳисобга олувчи ҳар бир гражданга бир қанча саволлар беради, сўнгра эса жавобларни рўйхатга олиш варақасида қайд этади. Масалан, ҳисобга олувчи аввало ушбу уй-жойда нечта оила ва ёлғиз кишилар яшашини ва ҳар бир оила составига кимлар киришини аниқлайди. Сўнгра ушбу уйнинг адресини ёзади ва «Уйда яшовчилар рўйхати» варақасини тўлдиради. Бу варақада ҳисобга олиш ўтказилаётган пайтда уйда яшовчиларнинг ҳаммаси номма-ном кўрсатилади.

Сўнгра ҳисобга олувчи оила аъзолари билан суҳбатлашади, уларга саволлар беради. Бу ишни оиланинг хоҳишига қараб катта ёшдагилардан бирини биринчи бўлиб ҳисобга олишдан бошлайди, ундан кейин тартиб бўйича оиланинг бошқа аъзоларини ҳисобга олади. Ҳар бир киши рўйхатга олиш варақасидаги 13 та саволга тўла ва тўғри жавоб бериши керак. Унинг жинси, туғилган вақти, туғилган жойи, никоҳда туриши, миллати каби саволларида совет рўйхатга олиш тартибида этник дахлдорликни ўзича аниқлаш принципи қабул қилинган. Яъни у ёки бу халқ ёки миллат (этник) группага оидлиги, ҳисобга олинади. 9-савол — она тили. Бу пунктда СССР халқларининг бошқа тилларини бемалол эгаллаганлиги ҳам кўрсатилади. Она тили миллати билан мос келмаслиги мумкин. Маълумоти ҳақидаги саволга қайси ўқув юртини ва нечта синф ёки курсларни битирганлик ҳақида жавоб берилади.

11-«Ҳунар-техника билим юртини тугатганмисан» саволи 15 ва ундан катта ёшдаги кишиларга берилади. Ҳисобга олувчига жавоб берувчи ҳозирги вақтда қайси ўқув юртида ўқиётганлиги ҳақида жавоб беради. Савол олти ва ундан катта ёшдаги кишиларга берилади. Қандай манбалар ҳисобига яшаётганлиги кўрсатилади.

Барча кишиларни ижтимоий-фойдали меҳнатда банд бўлган ва банд бўлмаганликка тақсимлаш аҳолининг муҳим социал-иқтисодий хусусиятларидан биридир. СССРда ишсизлик 1930 йилнинг охирларидаёқ тугатилган ва тўла банд бўлиш имкониятлари вужудга келтирилган эди.

Навбатдаги бешта савол ҳаммага эмас, балки танлаб, уйда яшаётганларнинг ҳар тўрт нафаридан бирига берилади. Бу иш жойи, иш жойи бўйича машғулоти (лавозими ёки бажараётган иши), ижтимоий группа ҳақидаги саволлардир. Ушбу аҳоли пунктида муттасил яшаётганликнинг давомийлиги ҳақида савол берилганда ушбу аҳоли пунктида, шаҳарда, посёлкада, қишлоқда қайси йилдан бери яшаётганлигингиз ҳақида жавоб беришингиз керак.

18-савол хотин-қизларга берилади. Унда аёл нечта бола туққанлиги, уларнинг қанчаси яшаётганлиги кўрсатилади. Бу савол турмушга чиққан ва 16 ёшга тўлган хотин-қизларгагина эмас, айни вақтда никоҳда турмаган аёлларга ҳам тааллуқлидир.

Навбатдаги 7 та савол аҳолининг уй-жой шароитлари тўғрисида маълумотлар олишга мўлжалланган. Улуғ Ватан урушидан кейинги йилларда мамлакатимизда ўтказилаётган аҳолини рўйхатга олишда биринчи марта уй-жой шароитлари тўғрисидаги маълумотлар ҳам йиғилади. Рўйхатга олиш уй-жой муаммосини — КПСС Программасида назарда тутилганидек 2000 йилгача ҳар бир оилани айрим квартира ёки алоҳида уй билан таъминлаш юзасидан белгиланган муаммони ҳал қилишни жадаллаштириш учун яна қанча ва қандай квартира ҳамда уйлар қуриш лозимлигини кўрсатади.

1989 йилги аҳолини рўйхатга олиш программаси шундай тузилган. Рўйхатга олиш вақтида тўпланган барча маълумотлар фақат умумлаштирилган (якуний) маълумотлар олиш учун фойдаланилади.

Рўйхатга олишнинг асосий талабларидан бири аҳоли сонининг тўла ва аниқ бўлишидадир. Бунга қатор назорат тадбирларини қўллаш билан эришилади. Бу гал ҳам аҳолини рўйхатга олиш тугагандан сўнг беш кун давомида (20 январдан 24 январгача) белгиланган контроль текширишлар ўтказилади. Шаҳар аҳоли пунктларида контроль текширишлар барча ҳисобга олиш участкаларида ўтказилади ва уй-жойларнинг 25 проценти текширув билан қамраб олинади. Ҳисобга олиш участкаларининг территориялари катталигини ҳисобга олиб, қишлоқларда контроль текширишлар ҳисобга олиш участкаларининг 25 процентида амалга оширилади ва уларда барча уй-жойлар текширишдан ўтказилади. Аҳолини рўйхатга олиш ва контроль текширишлар тугагандан сўнг барча материаллар область статистика бошқармасига умумлаштириш учун юборилади.

Рўйхатга олишдан ўтиш ва барча саволларга тўғри жавоб бериш ҳар бир СССР гражданининг бурчидир. Шунинг учун ҳам бу масалага жиддий қараш ва унинг уюшқоқлик билан ўтишини таъминлаш лозим.

А. КОЖАРИНА,
Тошкент область статистика бошқармаси бошлиғининг аҳолини рўйхатга олиш бўйича ўринбосари.

ҚИШ ГАШТИ

М. Назаров фотолари.

● *Граждан мудофааси—умумхалқ иши*

ЭЪТИБОРНИ КУЧАЙТИРАЙЛИК

● ОБЛАСТЬ граждан мудофааси штабининг Тошкент район партия комитети биносида бўлиб ўтган йиғилиши иштирокчилари ана шундай дейишди. Бу ерда область граждан мудофаасининг ўтган йилги иш якунлари кўриб чиқилди. Сўзга чиққан нотиқлар граждан мудофааси иши муҳим ва масъулиятли вазифа эканлигини таъкидлашди. Йиғилишда область граждан штабининг XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси ҳамда XXIII область партия конференцияси қарорларини амалга ошириш борасида қандай ишлар қилинганлиги ҳақида гапирилди.

Шу куни йиғилиш иштирокчилари В. И. Ленин номли Тошкент олий умумқўшин курсантлар билим юртида бўлиб у ерда граждан мудофааси ишлари билан танишдилар.

● *Маҳаллий матбуот ва радио янгиликлари*

«ТЕМП» НАШР ЭТИЛМОҚДА

Нариманов шаҳар ва Коммунистик районининг 4600 дан кўпроқ обуначиси «Темп» газетасининг дастлабки сонларини олдилар. У янги нашр эмас. Маълумки, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Тошкент область партия комитетининг Нариманов шаҳри ва Коммунистик районининг бирлашиши натижасида юзага келган янги миллий структура муносабати билан «Суръат» газетасининг рус тилига дубляж қилиш тўғрисидаги таклифига рози бўлган эди.

Янги йилдан бошлаб «Суръат» «Правда» газетасининг ярим ҳажмида тўрт саҳифада ҳафтада икки марта чиқмоқда. Унинг рус тилига дубляжи — «Темп» ҳам шу ҳажмда, фақат икки саҳифада, ҳафтада икки марта чоп этиляпти.

ГАЗЕТХОНЛАР ТАКЛИФИ БИЛАН

Ғалаба, Оржоникидзе, Коммунистик районлари, Тошкент ва Чирчиқ шаҳарлари газетхонлари эндиликда Бўстонлиқ район «Коммунизм ушин» газетасини ҳам ўқийдиган бўлдилар. Газета редакцияси қозоқ миллатига мансуб кишилар таклифи асосида ушбу район ва шаҳарлардаги меҳнат коллективлари, турар-жойларда аҳоли билан учрашиб, «Коммунизм ушин»га обуна ташкил қилди. 1989 йил 1 январдан Бўстонлиқ районида яшайдиган 1000 дан кўпроқ қозоқ оиласи ҳам бу газетани ола бошлади. «Коммунизм ушин»нинг умумий тиражи қарийб икки баробарга ортди.

Қозоқ тилида чиқаётган газета ўз обуначилари истиқомат қилаётган жойлардан ҳам материаллар бера бошлади. Жумладан, унинг дастлабки сонларида Ғалаба, Коммунистик ва Оржоникидзе районларидан мақола ва лавҳалар, ҳаваскор шоирларнинг шеърлари эълон қилинди. Редакция келгусида ўз обуначиларининг район ва шаҳарларига бағишлаб алоҳида саҳифалар беришни режалаштирган.

«АНГРЕН ВА АНГРЕНЛИКЛАР»

Ҳафтада икки марта ўзбек ва рус тилларида эфирга чиқаётган радиогазета шундай аталди. У Ангрен шаҳар партия комитети бюросининг қарори билан жамоатчилик асосида ташкил этилди.

Радиогазета эшиттиришлари эрталаб берилиб, кечқурун яна такрорланади. Унда шаҳарнинг сўнгги янгиликлари эълон қилинади, илғор тажриба тарғиб этилиб, камчилик ва нуқсонлар танқид остига олинади. «Ангрен ва ангренликлар» эшиттиришидан куй ва қўшиқлар, бадиий ҳаваскорлик коллективларининг чиқишлари ҳам ўрин олмоқда.

БОЛАЛАР КИЙИМИ КЎПАЯДИ

Чирчиқ «Ғунча» фабрикасининг бадиий кенгаши бу йил ишлаб чиқариш учун болалар либосининг 106 та янги моделини тасдиқлади.

Улар ўзининг бежиримлиги, пишиқлиги ва нисбатан арзонлиги билан ажралиб туради.

Корхона бир йилда 28 миллион сўмликдан кўпроқ болалар кийимини ишлаб чиқариши керак. Бу тиғиз топшириқни бажариш учун фабрикада ва унинг Паркентдаги филиалида уч сменада ишлашга ўтиш чоралари кўрилди. Шунингдек, Бурчмуллада ташкил этилаётган филиалда ҳам болалар кийим-кечаклари тикила бошланади. Ҳозирги кунларда бу ерда машина ускуналарни монтаж қилиш ниҳоясига етказилмоқда.

Я. КАРИМОВА.

«ДИАЛОГ» ИШ БОШЛАДИ

✦ АНГРЕН шаҳрида ёшлар билан ишлаш борасида маълум тажрибалар orттирилди. Бу ерда ёшлар марказининг ташкил топиши ҳам айни муддао бўлди.

Шаҳар комсомол комитети томонидан тузилган ушбу марказ «Диалог» номи билан аталиб, у комсомол-ёшлар меҳнат фаолиятини бошқариб турувчи ўзига хос координацион орган вазифасини адо этади. Бу ерда ёшларни меҳнат билан таъминлаш, уларнинг ижодий қобилиятларини ошириш, барча норасмий бирлашмалар ишларини умумлаштириш каби хайрли тадбирлар амалга оширилади.

Марказ олий ўқув юртлари, меҳнат коллективлари билан алоқаларни боғлашга киришди. Шунингдек, иттифоқимиздаги ёшлар союзлари, социалистик мамлакатлардаги бирлашмалар билан ҳам яқин ҳамкорлик ўрнатиш кўзда тутилди.

С. ОДИЛОВА.

ШИЙПОН ЎРНИДА ЧОЙХОНА

✦ КАЛИНИН районидаги «Текстильщик» совхоз ишчиларига яна бир қулайлик яратилди.

Бу ерда олтинчи бригаданинг эски дала шийпони ўрнига олти хонадан иборат янги чойхона биноси қурилиб, ишчилар ихтиёрига топширилди. Унда бир йўла 100 киши овқатланиб, ҳордиқ чиқариши мумкин. Хоналарнинг бири стол ва стуллар билан, иккинчиси эса катта хонтахта, гилам, кўрпача ва болишлар билан жиҳозланган.

Чойхонада янги газета ва журналлар билан танишиш имкони бор. Телевизор ва радиоприёмник ўрнатилган. Бу ерни қисқа муддат ичида ўзига хос маданий ҳордиқ марказига айлантириш кўзда тутилмоқда.

С. МУСАХЎЖАЕВ.

● СПОРТ *«Пахтакор»да нима гап?* ● СПОРТ

Аввало ўйин услуби керак

✦ ҚИРҚ ЙИЛДАН бери футбол мухлисиман. «Пахтакор»нинг бугунги устози Бииродар Абдураимов билан танишганимга 28 йил бўлди. У билан ҳамиша очиқ, дилдан гаплашаман. Бу сафарги суҳбат ҳам шундай бўлди.

— Кайфиятингиз йўқ кўринади!

— Қўлим ишга бормаяпти. Орқавороtдан тақдиримни ҳал қилишаётганини эшитиб қолдим.

— Нима гап, тушунтириб айтинг.

— Республика футбол федерацияси президиуми ўтган йилги иккинчи давра ўйинларимизни қониқарсиз деб баҳолаб (мантиқни қаранг, нега энди иккинчи даврани (?) биринчи даврада команда 23 та, иккинчи даврада эса 29 та очко тўплади-ку!— Ш. У.) ўрнимга бошқа тренер ахтаришаётганмиш. Яна республикадан эмас, бошқа шаҳардан қидиришаётганмиш, мени эса командага бошлиқ қилишмоқчимиш...

— Коллективнинг фикри-чи?

— Ҳали ҳеч бир футболчидан бу ҳақда сўраб ҳам кўришгани йўқ.

— Ҳозирги ошкоралик даврида-я?

— Шунисига таажжубдамизда.

Суҳбатдошимнинг ёнини олмоқчи эмасманку, лекин ҳақиқатдан кўз юммайлик: икки йил ичида анчайин силжиш рўй берди. Коллектив 17 ўриндан еттинчи, сўнгра эса бешинчи ўринга чиқди. Лекин тренер ўтган йили берган ваъдасини— олий лигага чиқиш вазифасини уддалай олмади.

— Буни мен тренер сифатида, коллективимизнинг ҳамма аъзолари билан тан оламан ва мухлислар олдида қарздор эканлигимизни тушунаман. Лекин спортда фақат кучли командагина мақсадига эриша олади. Биз эса ўтган йили маълум хатоларга йўл қўйдик. Айниқса, биринчи даврадаги учрашувлардан кўнглимиз тўлмади.

— Бииродар, оддий бир футбол шарҳловчиси сифатида сизга ошкор айтаётганимдан хафа бўлманг. Агар «Пахтакор» ўтган йили олий лигага чиққан тақдирда ҳам кучлилар даврасида тенг баҳслаша олмаслиги ва яна биринчи лигага тушиб кетиши тайин эди. Йигитларнинг бугунги ўйини олий лига талаблари даражасида эмас-да.

— Тўғри, фикрингизга қўшиламан. Лекин сиз ҳам ўртамиёна бир командани кучлилар сафига олиб чиқиш, кучли бир ансамблга айлантириш учун икки йил камлик қилади, десам инкор этмасангиз керак.

— Бу йил ҳам бошқа клублардан бир неча ўйинчиларни таклиф этибсиз. Бу йўл ахир нотўғри-ку!

—Ўзимизда «Пахтакор» учун арзирли футболчилар бўлмаса нима қилай? Фарғонанинг «Нефтяник», «Косонсойчи», «Навбаҳор» командалари ўйинларини бир эмас, бир неча мартадан кўрганман. Улар сафида қатнашаётган футболчиларнинг аксарияти 26—29 ёшда. Умуман иккинчи лига вакиллари орасида 20 ёшгача бўлган қобилиятли ўринбосарлар деярли йўқ.

— Мақсадга эришиш учун энг аввало ҳар бир команда ўзига хос ўйин услубига эга бўлиши керак. Мана бир вақтлари ўзингиз ўйнаган кезларда «Пахтакор»га бирин-кетин кириб келган яқин дўстларингиз марҳум Мақсуд Шарипов, Ҳамид Раҳматуллаев, Геннадий Красницкийлар ҳамда Станислав Стадник, Олег Моторин, Вильгельм Қаҳҳоров, Идгай Тазитдинов, ундан кейин эса Михаил Ан, Владимир Федоров, Василий Хадзипанагислар ўйнаган пайтларда сўзсиз «Пахтакор» ўз ўйин услубига эга эди. Команданинг «диспетчери», бутун оғирликни зиммасига оладиган ва ажралиб турадиган ҳужумчилари бор эди. Агар ҳозирги кунда етакчи командалар — Киев динамочилари, «Днепр», «Торпедо», «Спартак», «Жальгирис» ўйинига назар ташлайдиган бўлсак ҳам ана шундай. «Пахтакор»да эса ўйин услуби ҳам, юқорида айтганимдек ажралиб турадиган футболчилар ҳам йўқ.

— Тўғри, ҳар бир командада ўйинни қовуштирувчи, ҳужумни бошқарувчиси бўлиши керак. «Пахтакор»нинг ҳимоя ва ярим ҳимоя чизиқларидан маълум даражада қаноат ҳосил қилса бўлади. Миржалол Қосимов, Василий Постнов, Андрей Пятницкийлар сиз айтган «диспетчерлик» ролини уддалай олишади. Лекин ҳужумчилардан бизнинг кўнглимиз тўлмаяпти. Ҳужум эса ютуқ гаровидир.

Ҳозир пахтакорчилар ҳар куни «Қибрай» спорт базасида машқ қилишяпти. 24—29 январда Фарғонада ўртоқлик учрашувларида қатнашадилар. Сўнг Болгария сафари. У ерда ҳафта давомида Москванинг «Торпедо», Югославиянинг битта, Болгариянинг икки командаси билан биргаликда бўладиган халқаро турнирда маҳорат синаб кўрилади. 11 мартда биринчи лига командалари учун кубок ўйинлари бошланади. Львовнинг «Карпати» Армия спорт клуби, Риганинг «Даугава», Тюменнинг «Геолог», Кемеровонинг «Кузбасс» командалари билан республикамиз стадионларида учрашувлар ўтади. Чемпионат апрель ойи бошларида бошланади. Дастлабки икки ўйинни «Пахтакор» ўз майдонида ўтказади.

— Команданинг бу йилги мўлжали қандай?

— Ҳали команда аъзолари билан бу борада узил-кесил фикрлашганимиз йўқ. Ўзим эса командa номидан ваъда беришни истамайман. Яқин кунларда йиғилишиб, муқим бир қарорга келмоқчимиз. Ҳар ҳолда бир нарсани — кўпсонли мухлислар олдида қарздор эканлигимизни тушунамиз...

Ш. УМУРЗОҚОВ,
футбол шарҳловчиси.

СУРАТЛАРДА: «Пахтакор» футболчилари гимнастика залида машқ ўтказишмоқда.
А. Зуфаров фотолари.

700412 СЧЁТИГА

ҚАРДОШЛАРИМИЗГА ЁРДАМ

АРМАН халқи учун қайғули бўлган ушбу кунларда бутун прогрессив инсоният, ватанимизнинг барча халқлари қардош арман халқига ўзининг беғараз самимий ёрдамини бермоқдалар.

Шу жумладан, бизнинг Султон Сегизбоев номли совхоз меҳнаткашлари ҳам қўлларидан келган ёрдамларини бермоқдалар. Бу хайрли ишда мактаб ўқувчисидан тортиб то пенсионергача ҳамма иштирок этаяпти. Жумладан, А. А. Марченко бошчилик қилаётган совхоз уруш ва меҳнат ветеранлари совети 600 сўм пулни 700412 счётига ўтказди. Улуғ Ватан урушининг биринчи группа инвалиди Саминжон ота Ҳакимжонов ушбу счётга ўзининг 44 сўмлик улушини қўшди. Совхоз маъмурияти ҳам ёрдам фондига ўзларининг 5 минг сўм пулини ўтказди.

М. РУСТАМОВ,
Оққўрғон районидаги С. Сегизбоев номли совхоз ишчиси.

●

703 сўм. Ҳамза районидаги А. Раҳимов раҳбарлик қилаётган 10-магазин ходимлари ҳамда шу магазиннинг «Ветеран» бўлимига бириктилган уруш ва меҳнат ветеранлари томонидан 700412-счётга ана шунча маблағ ўтказилди.

Арманистон меҳнаткашларига ёрдам беришга бағишланган йиғилишда комиссия аъзоси, Улуғ Ватан уруши инвалиди Г. Ҳасанов сўзга чиқиб, арманистонлик биродарларимизга қўлдан келган барча ёрдамни беришга тайёр эканликларини таъкидлади.

* * *

Барча совет кишилари қатори Тошкентдаги чарм-галантерея ва спорт буюмлари коллективи ҳам Арманистон халқига ёрдам кўрсатиш мақсадида бир кунлик иш ҳақлари ҳамда 20 минг сўм пулни ёрдам фондига ўтказишди.

«ШАРҚ ЮЛДУЗИ»— СТУДЕНТЛАР МЕҲМОНИ

Тошкент автомобиль ва йўллар институти ўқитувчилари ҳамда студентлари яқинда «Шарқ юлдузи» журнали редколлегия аъзолари билан учрашдилар. Учрашувда сўзга чиққан журналнинг бош редактори Ў. Ҳошимов, бўлим мудири О. Мухторов, филология фанлари доктори профессор У. Норматов, филология фанлари доктори Ў. Шокиров ва бошқалар қайта қуриш жараёнида адабий оламда рўй бераётган ўзгаришлар, журнал саҳифаларида эълон қилинган бадиий ва публицистик асарлар ҳақида гапирдилар.

Журналхонларни янги йилда журнал саҳифаларида эълон қилинадиган асарлар, ижодкорларнинг режалари кўпроқ қизиқтирди. Тушган саволларга Ў. Ҳошимов ва редколлегиянинг бошқа аъзолари жавоб қайтаришди.

Институт маданият саройида бундай учрашувлар кейинги пайтларда тез-тез бўлиб турибди. Санъаткорлар, шоирлар, адлия ходимлари студентлар билан учрашиб уларни қизиқтирган саволларга жавоб бермоқдалар.

У. МАНСУРОВА.

—●—

Навбатдаги қабул

«Тошкент ҳақиқати» газета редакцияси ҳузуридаги жамоатчилик Совети навбатдаги қабулни эртага — 12 январь, пайшанба куни соат 17.00 дан бошлаб ўтказади. Бу сафар меҳнаткашларни жамоатчилик Советининг аъзоси, Тошкент шаҳар адвокатлар коллегиясининг аъзоси Миратҳам Мирзуфаров қабул қилади.

Жамоатчилик Советининг қабулхонаси Ленинград кўчаси, 32-уй, 7-қават, 742-хонага жойлашган. Телефонлар: 33-40-48; 32-53-54.

«Тошкент ҳақиқати» жамоатчилик советининг қабулхонаси.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА

24 январь соат 19.00 да

Навоий номидаги Ўзбек давлат академик катта театрининг дирижёри, М. Ашрафий номидаги Тошкент давлат консерваториясининг профессори Ўзбекистон ССР халқ артисти,

Абдуғани АБДУКАРИМОВнинг

ИЖОДИЙ КЕЧАСИ

(Абдуғани Абдукаримов туғилган кунининг 60 йиллиги ва ижодий фаолиятининг 35 йиллигига бағишланади)

ПРОГРАММАДА:
БИРИНЧИ БЎЛИМ:

Навоий номидаги Ўзбек давлат академик катта театри етакчи солистлари иштирокида концерт.

ИККИНЧИ БЎЛИМ:

А. Глазуновнинг «РАЙМОНДА» балети иккинчи кўринишидан саҳна.

Билетлар театр кассасида соат 10 дан 20.00 гача сотилади.

Справкалар учун телефон: 33-90-81.

Ўрта Осиё темир йўлининг
ЙЎЛ ТЕХНИКА МАКТАБИ

Тошкент-пассажир станцияси вагон депоси учун пассажир вагонлари проводникларини тайёрловчи 3 ОЙЛИК КУРСЛАРГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқишга 18 дан 45 ёшгача бўлган, ўрта маълумотли, Тошкент шаҳри ва Тошкент областида пропискада турувчи қизлар ва аёллар қабул қилинади.

Ўқиш даврида ойига 45 сўм стипендия тўланади.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар топширилади: паспорт, меҳнат дафтарчаси, ўрта маълумот ҳақидаги аттестат, 4 дона фотосурат (3х4 см.).

Курсларга киришни хоҳловчилардан қуйидаги адресга мурожаат қилишларини сўраймиз: Тошкент шаҳри, Фрунзе райони, Парфюмерная кўчаси, 2-ВЧЛ, кадрлар бўлими (11, 32, 40, 45, 50-автобуслар; 14-троллейбуснинг «Салор ариғи» бекати).

Тошкент трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасининг

ЎҚУВ КОМБИНАТИ
ТРАМВАЙ ВА ТРОЛЛЕЙБУС .ҲАЙДОВЧИЛАР КУРСИГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Трамвай ҳайдовчилар учун ўқиш муддати — 5 ой. Ўқишга кирувчиларнинг ёши 20 дан кам бўлмаслиги шарт, троллейбус ҳайдовчилар учун ўқиш муддати — 6 ой, ўқишга кирувчиларнинг ёши 21 дан кам бўлмаслиги шарт.

Ойига — 70 сўм стипендия тўланади.

Курсларга қабул қилинганлар трамвай ва троллейбусларда бепул юриш ҳуқуқидан фойдаланадилар.

Ёлғиз кишиларга ётоқхонадан жой берилади.

Қуйидаги адресларга мурожаат қилинсин:
1-трамвай депоси — Гайдар кўчаси, 50-уй.
2-трамвай депоси — Ғ. Ғулом кўчаси, 57-уй.
«Красновосточное» депоси — Красновосточная кўчаси, 3«а» уй.

1-троллейбус депоси— Т. Шевченко кўчаси, 28-уй.
2-троллейбус депоси —Пионер кўчаси, 4-уй.

Тошкент трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасининг ўқув комбинати — Новий путь кўчаси, 180«а» уй.

Машғулотлар группаларнинг комплектлашувига қараб бошланади.

«УЗВОДПРИБОРАВТОМАТИКА» ЛОЙИҲА КОНСТРУКТОРЛИК-ТЕХНОЛОГИЯ БЮРОСИГА
раҳбарлик ва бош мутахассислар лавозимларида ишлаш учун
приборсозлик бўйича технологлар ва конструкторлар, шунингдек электриклар ва электрокранчилар

КЕРАК

Зарурат сезганларга квартиралар ва қулай ҳамда шинам ётоқхонадан жой берилади.

АДРЕС: Нариманов шаҳри, Лихачев кўчаси, 13-уй (171, 183-автобусларнинг «ЭСРПП ПБ» бекати). Телефонлар: 90-34-35, 92-48-13.

ТАШКИЛОТЛАР, КОРХОНАЛАР, ЎҚУВ МУАССАСАЛАРИ, КОЛХОЗЛАР, СОВХОЗЛАР ВА КООПЕРАТИВЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ТОШКЕНТ АГРЕГАТ ЗАВОДИ

ҚУЙИДАГИЛАРНИ РЕАЛИЗАЦИЯ ҚИЛАДИ:

1Б240П-6 моделдаги 6-шпинделли хивичсимон токарлик горизонтал автомати;
1К 282 моделдаги 8-шпинделли токарлик вертикал ярим автомати;
1283 моделдаги 8 шпинделли токарлик вертикал ярим автомати;
ГДРда ишлаб чиқарилган ДАМЕ-6х125 моделдаги кўп шпинделли патронли токарлик автомати;
ЕМ-473 (1713) моделдаги махсус токарлик гидронусха кўчириш ярим автомати;
ЛГ-26 моделдаги вертикал-фрезерлик .станоги;
6530 К моделдаги вертикал нусха кўчириш-фрезерлик станоги;
7534 моделдаги горизонтал чўзиқ станок;
5с267 моделдаги тиш қирқиш ярим автомати;
51725Ф1 моделдаги контроль-обкатка станоги;
3М225АФ2 моделдаги ичдан силлиқлаш ярим автомати;

қуввати 100 т бўлган болға;
1425 моделдаги токарлик-револьвер станоги;
6622 моделдаги кўндаланг фрезерлик станоги;
ДФ-82 моделдаги шпонли-фрезерлик станоги;
2н125-3 моделдаги вертикал пармалаш станоги:
Чехословакияда ишлаб чиқарилган Н-80 моделдаги горизонтал-чархлаш станоги.

Мурожаат қилиш учун адрес: 700057, Тошкент шаҳри, Уста-Ширин кўчаси, 117-уй. Тошкент агрегат заводи.
Телефонлар: 48-33-70, 48-68-26.

ТОШКЕНТ АГРЕГАТ ЗАВОДИ.

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ТОШКЕНТ РЕКЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАСИ.

ФОЙДАЛИ МАСЛАҲАТЛАР

* Сирланган иссиқ идишга совуқ сув ва аксинча совуқ идишга қайнаган сув қуйманг, сири дарз кетади.

* Сирланган идишдаги куйган овқат қолдиқларини кетказиш учун сувга бир чимдим ичимлик содаси солиб, идишни қайнатинг, тозалаш осон кўчади.

* Гўшт қиймалагични плитада қуритманг. Умуман, иссиқ жойга қўйманг. Негаки, у қорайиб, пичоғи ўтмаслашиб қолади.

* Ёмғирдан сўнг зонтигингизни тахлаб олиб қўйманг, сув ўтказадиган бўлиб қолади. Унинг ярмича очиб қўйинг. Матоси таранглашмасин ва қуритиб бўлгачгина йиғиштириб қўйинг.

* Қадалган тугмачалар узоқ вақт узилмай турсин десангиз, тикишдан олдин ипини жунга ишқаб олинг.

*Гиламингизнинг гуллари ярқираб, ранги товланиб турсин десангиз, тозалагандан сўнг ошхона сиркаси билан намланган латта билан артиб ташланг.

Редактор ўринбосари Р. УМАРОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КУЧАСИ, 32.

Редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916. 325748; масул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750; БЎЛИМЛАР: хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; идеология — 325778; саноат капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; совет қурилиши — 325733; адабиёт ва санъат — 325553; маданият — 325767; социал масалалар — 325556; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325645; эълонлар бўлими — 325727.